

Republika Slovenija

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

INŠPEKTORAT RS ZA OKOLJE IN PROSTOR

URAD PREDSTOJNIKA

Dunajska 47

1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: **01 420 44 88**, faks: **01 420 44 91**

Številka: 020-8/2007

Datum: januar 2007

**POROČILO
O DELU INŠPEKTORATA REPUBLIKE
SLOVENIJE
ZA OKOLJE IN PROSTOR**

ZA LETO 2006

KAZALO

	UVOD	4
1.	INŠPEKTORAT RS ZA OKOLJE IN PROSTOR	5
1.1	PRISTOJNOSTI	5
1.2	ORGANIZIRANOST	5
1.3	KADROVSKI IN MATERIALNI POGOJI DELA	6
1.3.1	Kadrovska struktura	6
1.3.2	Izobraževanje	8
1.3.3.	Materialni pogoji dela	8
1.4.	FINANČNA REALIZACIJA	9
1.5.	INŠPEKTORAT KOT PREKRŠKOVNI ORGAN	9
1.5.1	PN-vpisnik	9
1.5.2	ODL-vpisnik	9
1.5.3	Izterjane vloge in povprečnine	10
1.5.4.	Zaključek	11
1.6.	DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA	11
2.	INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO INŠPEKCIJE ZA OKOLJE IN NARAVO	12
2.1	PRISTOJNOSTI IN POOBLASTILA	12
2.2	ORGANIZACIJA DELA	12
2.3	UGOTOVITVE PRI DELU	14
2.3.1.	Kakovost zraka	14
2.3.2.	Ravnanje z odpadki	15
2.3.3.	Zaščita voda	24
2.3.4.	Varstvo narave	27
2.3.5.	Kemikalije in GSO	29
2.3.6.	Industrijsko onesnaževanje	29
2.3.7.	Hrup	32
2.3.8.	Elektromagnetno sevanje	33
2.4	ZAKLJUČEK	34
3.	INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO PROSTORSKE INŠPEKCIJE	36
3.1	PRISTOJNOSTI IN POOBLASTILA	36
3.2	ORGANIZACIJA DELA	36
3.3	UGOTOVITVE PRI DELU	37
3.3.1	Gradbena inšpekcija	37
3.3.1.1	Prioritete po vrstah gradenj	37
3.3.1.2	Prioritete po območjih nadzora	39
3.3.1.3	Ukrepi za povečanje učinkovitosti nadzora	41
3.3.1.4	Redno nadzorstvo in druge aktivnosti	42
3.3.1.5	Tabele 1, 2, 3	47
3.3.2	Geodetska inšpekcija	50
3.3.2.1.	Prioritete pri delu	50
3.3.2.2.	Redno nadzorstvo, druge aktivnosti	50
3.4	ZAKLJUČEK	51

4.	INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO STANOVANJSKE INŠPEKCIJE	53
4.1.	PRISTOJNOSTI IN ORGANIZACIJA	53
4.1.1	Stanovanjski zakon (SZ)	53
4.1.2	Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb (ZVKSES)	54
4.2	UGOTOVITVE PRI DELU	54
4.2.1	Prekrškovni postopki	54
4.2.2	Ukrepi in dejanja	54
4.2.3.	Redni inšpekcijski postopek	55
4.2.4.	Izvršilni postopek	56
4.2.5.	Prekrškovni postopek	56
4.2.6.	Prioritete	57
4.2.7.	Druge aktivnosti	57
4.3	ZAKLJUČEK	58

UVOD

Predstavljam poročilo o delu inšpektorata RS za okolje in prostor za leto 2006. Na začetku našega tokratnega poročila prikazujemo organiziranost inšpektorata, zakonsko podlago za delo, kadrovsko zasedbo ter finančne in materialno-tehnične podlage za naše delo. Vsebinski del poročila pa je razdeljen na delo posameznih – 3 inšpekcij, ki delujejo znotraj inšpektorata.

V letu 2006 so inšpektorji Inšpektorata RS za okolje in prostor opravili 18.725 inšpekcijskih pregledov različnih vrst ter ob ugotovljenih pomanjkljivostih izdali 2606 odločb. Vodili so 937 postopkov o prekršku, od katerih je bil znesek obračunanih glob 247.220.000 tolarjev in povprečnin 7.384.050 tolarjev, znesek izterjanih glob pa 76.230.767 tolarjev in povprečnin 6.236.200 tolarjev.

Nadzor nad izvajanjem predpisov v letu 2006 kaže, da se razmere na tem področju bistveno ne izboljšujejo, opazno je le zmanjšanje nedovoljenih gradenj. Velikemu obsegu kršitev predpisov v mnogih primerih botruje neznanje zavezancev. Povečuje pa se tudi število prijav domnevnih kršitev in drugih vlog, ki dnevno obremenjujejo tako inšpektorje kot tudi druge strokovne delavce, po proučitvi zadeve pa se nemalokrat izkaže, da je bila zahteva po inšpekcijskem ukrepanju neutemeljena oz. je bila kršitev minorna.

Položaj inšpektorjev zahteva zelo odgovorno in učinkovito izvrševanje nalog neposrednega inšpekcijskega nadzora, pa tudi izrekanje sankcij za prekrške na podlagi Zakona o prekrških. S slednjim se je obseg dela v zadnjih dveh letih občutno povečal. Poleg tega Inšpektorat RS za okolje in prostor z novimi predpisi dobiva stalno nove oz. razširjene pristojnosti, zato bi bila kadrovska okrepitev z novimi pooblaščenimi uslužbenci nujna.

Bojana POHAR

Glavna inšpektorica RS za okolje in prostor

1. INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE IN PROSTOR

1.1. PRISTOJNOSTI

Splošne pristojnosti in naloge inšpekcijskega nadzora Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor so opredeljene v Zakonu o državni upravi (Uradni list RS, št. 52/02 in sprem.) in v Uredbi o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/03 in sprem.) ter v Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 56/02). Inšpektorat Republike Slovenije opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov in splošnih aktov, ki urejajo varstvo okolja in narave, vodni režim, urejanja voda in gospodarjenje z njimi, graditev objektov in izvedbo gradbenih konstrukcij, izpolnjevanje bistvenih zahtev za objekte, stanovanjske zadeve in geodetske dejavnosti.

Posebne pristojnosti pa opredeljujejo materialni predpisi za posamezno področje nadzora, in sicer:

Okolje

- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/04) z vsemi podzakonskimi predpisi (192)
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 56/99, 31/00, 119/02, 41/04) z vsemi podzakonskimi predpisi (71)
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02) z vsemi podzakonskimi predpisi (151)
- Zakon o gensko spremenjenih organizmih (Uradni list RS, št. 67/02, 73/04) (15)

Nadzor pa se opravlja tudi na področju ravnanja s kemikalijami (5 podzakonskih predpisov)

Prostor

- Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 110/02, 47/04) z vsemi podzakonskimi predpisi (cca 230 in še več sto standardov)
- Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02) ()
- Zakon o geodetski dejavnosti (Uradni list RS, št. 8/00) z vsemi podzakonskimi predpisi (9)
- Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (Uradni list RS, št. 52/00) z vsemi podzakonskimi predpisi (8)

Stanovanjsko področje

- Stanovanjski zakon (Uradni list RS, št. 69/03) z vsemi podzakonskimi predpisi (11)
- Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 18/04) (2)

1.2. ORGANIZIRANOST

Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor je upravni organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor. Inšpektorat vodi in predstavlja glavna inšpektorica. V skladu s tem glavna inšpektorica koordinira delo inšpektorjev ter v okviru svojih pooblastil odgovarja za zakonitost, kakovost in učinkovitost dela inšpektorata. Urad glavne inšpektorice Republike Slovenije za okolje in prostor ima sedež v Ljubljani.

V skladu z Aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Inšpektoratu Republike Slovenije za okolje in prostor v okviru tega organa delujejo naslednje organizacijske enote:

- Inšpekcija za prostor (74 gradbenih inšpektorjev, 1 geodetska inšpektorica);
- Inšpekcija za okolje in naravo (55 inšpektorjev za naravo in okolje);
- Stanovanjska inšpekcija (5 stanovanjskih inšpektorjev);
- Služba za skupne in pravne zadeve;
 - Oddelek za organizacijo in kadre.

Posamezne inšpekcije vodijo direktorji inšpekcij, ki vsebinsko vodijo svoje področje dela, ne glede na to, v kateri območni enoti so inšpektorji s področja inšpekcije.

Služba za skupne in pravne zadeve opravlja delo za celoten inšpektorat, podrejena je glavni inšpektorici. Znotraj te službe so pravna, kadrovska, finančna služba, služba za informatiko ter tiskovna predstavica.

Opravljanje nalog inšpekcijskega nadzora zunaj sedeža inšpektorat poteka na 8-ih območnih enotah (OE), in sicer: OE Celje, OE Koper, OE Kranj, OE Ljubljana, OE Maribor, OE Murska Sobota, OE Nova Gorica in OE Novo mesto. K tem območnim enotam pa spada še 16 inšpekcijskih pisarn.

Območne enote organizacijsko vodi vodja območne enote. V vseh območnih enotah so inšpektorji za okolje in gradbeni inšpektorji. Njihovo strokovno delo vodi vodja območne enote ali koordinator (glede na strokovno področje, ki ga pokrivata).

Posamezna dejanja v postopku pred izdajo odločbe opravljajo nadzorniki, katerih je na inšpektoratu 23. Nadzorniki so razporejeni po vseh območnih enotah.

1.3. KADROVSKI IN MATERIALNI POGOJI DELA

1.3.1. Kadrovska struktura

V Inšpektoratu Republike Slovenije za okolje in prostor je bilo na dan 31. 12. 2006 zaposlenih skupaj 190 javnih uslužbencev. Od navedenega števila je bilo 135 inšpektorjev, 23 nadzornikov in 1 svetovalac, kateri izvajajo neposredne naloge inšpekcijskega nadzora (skupaj 159).

Tabela 1: Število inšpektorjev in nadzornikov v razmerju z ostalimi uslužbenci inšpektorata:

INŠPEKTORJI in NADZORNIKI	83,68 %
OSTALI	16,32%

Razmerje med inšpektorji in nadzorniki ter ostalimi delavci inšpektorata

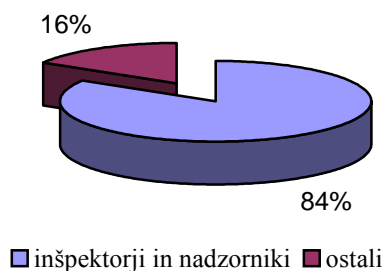
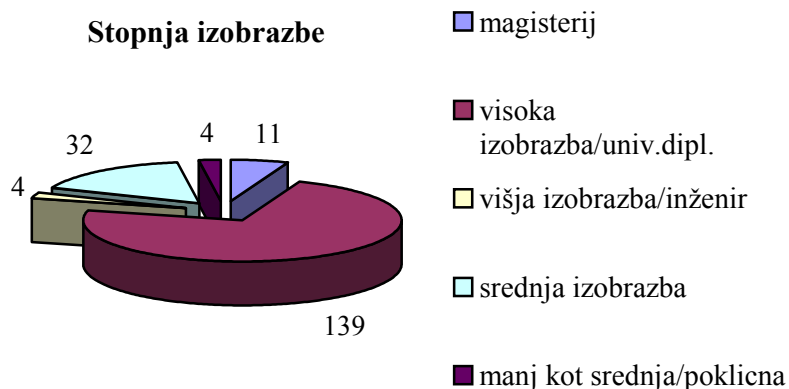

Tabela 2: Izobrazbena struktura delavcev inšpektorata

STOPNJA IZOBRAZBE	ŠTEVILO ZAPOSLENIH
magisterij	11
visoka izobrazba / univ.dipl.	139
višja izobrazba/inženir	4
srednja izobrazba	32
manj kot srednja / poklicna	4
SKUPAJ	190

Na področju fluktuacije kadrov smo v letu 2006 zapazili nekoliko večjo aktivnost. Ugotavljamo, da je bilo izvedenih 9 nadomestnih zaposlitev (nadomestitev javnega uslužbenca po odhodu). Poleg navedenega pa smo za določen čas zaposlili eno pripravnico v pravni službi ter nazaj na delovno mesto sprejeli enega uslužbenca na podlagi sodbe sodišča.

1.3.2. Izobraževanje

V letu 2006 je Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor omogočil izobraževanje in usposabljanje zaposlenim skladno s Planom izobraževanja za leto 2006. Zaposleni so se udeležili 20 različnih oblik izobraževanja in usposabljanja na področju strokovnih vsebin, računalništva in tujih jezikov.

Največji delež izobraževanja beležimo na področju izobraževanja tujih jezikov. Pri tem prednjači angleški jezik, prav tako pa je bilo omogočeno izobraževanje italijanskega in madžarskega jezika (jezika narodnostnih manjšin, ki sta v uradni rabi pri OE Koper in OE Murska Sobota).

Posebej želimo izpostaviti tudi področje strokovnih izpitov. V lanskem letu je 8 javnih uslužbencev opravilo državni izpit iz javne uprave. Poleg tega pa še dodatno 5 uslužbencev izpit iz splošnega upravnega postopka, 3 uslužbenci strokovni izpit za inšpektorja ter 5 uslužbencev strokovni izpit iz upravnega poslovanja.

Posamezna izobraževanja so bila organizirana znotraj posameznih inšpekcij (interna izobraževanja za inšpektorje za okolje in naravo ter interna izobraževanja gradbenih in stanovanjskih inšpektorjev); za vse inšpektorje in nadzornike pa bil izveden tudi dvodnevni seminar v okviru IRSOP.

1.3.3. Materialni pogoji dela

Inšpektorat RS za okolje in prostor želi svojim delavcem omogočiti primerne delovne pogoje, kateri naj bi stimulatивно vplivali na učinkovitost in kakovost dela. V skladu s tem ciljem ter upoštevajoč načrt razvojnih programov smo uspeli v letu 2006 posodobiti opremo na različnih področjih oz. nivojih:

Za nemoteno opravljanje dela na terenu smo izvedli nakup 5 novih službenih vozil, s katerimi poskušamo zamenjati stara in izrabljena vozila. Poleg tega pa smo najeli še 4 vozila.

Na področju informacijske tehnologije smo izvedli zamenjavo vseh namiznih računalnikov vključno z LCD monitorji v območni enoti Ljubljana. Prav tako smo kupili in inštalirali 5 novih strežnikov. Na področju podatkovnih aplikacijah smo podpisali sporazum o brezplačnem dostopu do geodetskih podatkovnih baz ter izvedli uspešna pogajanja za nadgraditev prekrškovne aplikacije »ODL- in PN-vpisnik«.

Osnovno orodje pri delu inšpektorja je tudi fotoaparati – za trajno beleženje dejanskega stanja. Ker smo ugotovili, da predstavljajo digitalni fotoaparati lažji način rokovanja (predvsem glede razvijanja fotografij), poskušamo postopno nadomestiti stare fotoaparate z digitalnimi. V lanskem letu je bilo nabavljenih 20 takšnih fotoaparatorov. Za lažje tiskanje fotografij pa je bilo po območnih enotah inštalirani 10 posebnih tiskalnikov za tiskanje fotografij.

Ena območna enota in ena inšpekcijska pisarna sta dobili novo pisarniško pohištvo.

1.4. FINANČNA REALIZACIJA

Inšpektorat RS je imel na proračunu za leto 2006 zagotovljenih 1.439.996.000 SIT. Od tega je bilo kar 82,72 % sredstev namenjenih za plače javnih uslužbencev. Ostala sredstva so bila namenjena pokrivanju materialnih potreb inšpektorata, investicijam, izvedeniškim mnenjem in rušitvam objektov. Najbolj občutljivo področje so vsekakor materialni stroški, kjer ima inšpektorat že dalj časa eno najnižjih proračunskih postavk v primerjavi z drugimi organi. Kljub temu pa smo uspeli realizirati večino načrtovanih aktivnosti, pri čemer smo v proračunskem letu 2006 poravnali tudi vse zapadle finančne obveznosti in ni prišlo do prenosa pasive v naslednje proračunsko leto.

1.5. INŠPEKTORAT KOT PREKRŠKOVNI ORGAN

S spremembo Zakona o prekrških (Ur.l.RS, št. 55/05 – uradno prečiščeno besedilo ZP-1-UPB2) je Inšpektorat RS za okolje in prostor postal prekrškovni organ. Inšpektorji izdajajo plačilne naloge in odločbe o prekrških. Na podlagi Pravilnika o oblikah in vsebinah posameznih zbirk podatkov pri prekrškovnih organih sta bila že v letu 2005 vzpostavljena elektronska vpisnika prekrškov, in sicer posebej za prekrške, kjer so izdani plačilni nalogi (PN-vpisnik), ter posebej za prekrške, kjer so izdane odločbe (ODL-vpisnik).

Na podlagi pridobljenih podatkov iz navedenih zbirk oz. vpisnikov podajamo naslednje ugotovitve:

1.5.1. PN-vpisnik

Iz tabele št. 1 je razvidno število izdanih plačilnih nalogov po posameznih mesecih v letu 2006 in skupno število izdanih plačilnih nalogov v letu 2006. Tako je Inšpektorat RS za okolje in prostor skupno izdal 658 plačilnih nalogov.

Tabela št. 1

Mes	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEP	OKT	NOV	DEC	skupaj
Št. PN	56	49	62	54	65	48	43	42	52	56	77	54	658

1.5.2. ODL-vpisnik

Iz tabele št. 2 je razvidno, koliko prekrškov je bilo ugotovljenih z odločbo o prekršku. Inšpektorji so v letu 2006 na podlagi odločbe ugotovili 352 prekrškov.

Tabela št. 2

Mes	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEP	OKT	NOV	DEC	skupaj
Št. ODL	48	42	21	17	26	32	14	32	30	40	30	20	352

1.5.3. Izterjane globe in povprečnine

Inšpektorji so na podlagi izdanih plačilnih nalogov in odločb o prekrških v letu 2006 (od 01. 01. 2006 do 30. 11. 2006) izrekli globe v skupni višini 247.220.000 SIT. Iz tabele št. 3 je razviden znesek izrečenih in izterjanih glob (skupaj za vplačilne naloge in odločbe):

Tabela št. 3

Mesec	Znesek obračunanih glob (SIT)	Znesek izterjanih glob (SIT)
Januar	17.510.000	3.956.021
Februar	20.920.000	6.694.953
Marec	19.090.000	4.021.946
April	10.280.000	3.470.818
Maj	15.930.000	4.389.180
Junij	25.120.000	11.933.257
Julij	16.540.000	4.793.803
Avgust	20.430.000	11.747.179
September	27.090.000	7.571.018
Oktober	29.410.000	8.645.323
November	44.900.000	9.007.267
Skupaj	247.220.000	76.230.769

V primeru, ko se o prekršku odloči z odločbo, se kršitelju naloži tudi plačilo povprečnine. Iz tabele št. 4 je razvidno, da je Inšpektorat RS za okolje in prostor v letu 2006 (od 01. 01. 2006 do 30. 11. 2006) obračunal povprečnine v naslednji višini:

Tabela št. 4

Mesec	Znesek obračunanih povprečnin (SIT)	Znesek izterjanih povprečnin (SIT)
Januar	776.000	481.500
Februar	771.500	626.000
Marec	607.000	425.000
April	355.500	168.400
Maj	715.100	531.800
Junij	852.000	763.600
Julij	525.000	466.500
Avgust	537.000	620.000
September	657.450	703.500
Oktober	912.500	780.450
November	675.000	669.450
Skupaj	7.384.050	6.236.200

1.5.4. Zaključek

V letu 2006 (od 01.01.2006 do 30.11.2006) je Inšpektorat RS za okolje in prostor ugotovil 1010 prekrškov in tako oglobil kršitelje v višini 254.604.050 SIT (znesek glob vključno s povprečninami).

1.6. DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

Na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja upravni organ servisira zainteresirane osebe ali skupine oseb z ustreznimi informacijami, ki zadostijo zakonski diktaciji javne informacije.

V skladu s tem je uradna oseba Inšpektorata RS za okolje in prostor v letu 2006 odločala o 41 vloženih zahtevah za dostop do informacij javnega značaja. Več kot polovica (26) jih je bilo pozitivno rešenih ter so bile v skladu z zakonom prosilcem posredovane kopije uradnih dokumentov.

2. INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO INŠPEKCIJE ZA OKOLJE IN NARAVO

2.1. PRISTOJNOSTI IN POOBLASTILA

Pooblastila in pristojnosti inšpekcije za okolje in naravo so opredeljena v naslednjih zakonih in iz njih izhajajočih podzakonskih aktih:

- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) (Ur. l. RS, št. 56/02)
- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1-UPB1) (Ur. l. RS, št. 39/06, 49/06-ZMetD in 66/06-odl.US)
- Zakon o vodah (ZV-1) (Ur. l. RS, št. 67/02 s popravki)
- Zakon o ohranjanju narave (ZON-UPB) (Ur. l. RS, št. 96/2004)
- Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (ZRGSO-A)(UPB)(Ur. l. RS, št. 23/05)
- Drugi zakoni in podzakonski akti

Zaradi zelo velikega obsega pristojnosti smo uvedli specializacijo po glavnih področjih dela (okolje, narava, gensko spremenjeni organizmi, urejanje voda) in ustanovili strokovne skupine za posamezna področja nadzora, ki pa jih sproti vsako leto prilagajamo v odvisnosti od sprememb in izdaje novih predpisov. Strokovne skupine pripravijo navodila za poenoten nadzor za pomembnejša področja zakonodaje.

2.2. ORGANIZACIJA DELA

Načrtovanje

Delo inšpekcije za okolje in naravo poteka na podlagi letnega načrta dela, ki temelji na treh prioritetah, številu inšpekcijskih zavezancev in pričakovanih prijavah. Letni načrt pripravimo ob koncu leta in ga tekom leta prilagajamo, če je to potrebno glede na spremembe v zakonodaji. Načrt je izdelan na podlagi enake sheme razdelitve po področjih, kot je prikazan v priročniku za izvajanje zakonodaje Evropske Skupnosti – okolje, poglavje 22. V letu 2006 smo v načrt nadzora vključili tudi nekaj akcij nadzora, ki so potekale istočasno na celotnem območju Republike Slovenije in so bile usmerjene v preverjanje le določenih zahtev predpisa. Rezultati takega dela so se izkazali učinkoviti in več stranski, zato bomo v bodoče s takim načinom dela nadaljevali. Zaradi velikega obsega pristojnosti so področja nadzora v načrtu razvrščena v tri prioritete. Področja razvrščena v prvo in drugo prioriteto smo obravnavali prednostno, tretja prioriteta pa je bila namenjena nadzoru okoljsko manj problematičnim zadevam. Kriterij za razvrstitev v prioritete je bil v prvi vrsti pogojen z velikostjo vira onesnaževanja in njegovega vpliva na okolje, obveznosti, ki so jih morali zavezanci izpolniti v poročevalskem letu, upoštevali pa smo tudi poročevalske obveznosti do Evropske skupnosti.

Izobraževanje

Izobraževanje inšpektorjev je izredno pomembno za njihovo strokovno in kvalitetno delo, zato temu področju namenjamo precej pozornosti. Inšpektorji so se udeležili delavnic in seminarjev s strokovnimi vsebinami delovnih področij kot tudi izobraževanj o vodenju inšpekcijskih postopkov, organiziranih v Sloveniji, pa tudi v drugih članicah EU. Po zaključku izobraževanja inšpektorji pripravijo kratko predstavitev in z novostmi seznanijo še ostale. Na tak način skrbimo za poenoten način dela in uvajamo dobre prakse. Nekateri inšpektorji so na posameznih delavnicah sodelovali tudi aktivno s svojimi prispevki.

Občasno izvajamo tudi interna večdnevna izobraževanja za inšpektorje začetnike. V letu 2006 smo s pomočjo finančnih sredstev WHO projektne pisarne za Mediteranski akcijski načrt izvedli tridnevni seminar na temo inšpekcijskega nadzora IPPC zavezancev. Kot predavatelji so sodelovali eksperti iz tujine in inšpektorji IRSOP, specialisti za posamezna področja. Konec leta smo v sodelovanju s Taiex pisarno pripravili tudi enodnevno delavnico na temo nadzora čezmejnega pošiljanja odpadkov. Delavnice so se udeležili tudi predstavniki vseh pristojnih organov za izvajanje evropske uredbe o čezmejnem pošiljanju odpadkov - Carine, Policije in Agencije RS za okolje. Svoje izkušnje so na delavnici predstavili predstavniki različnih organov iz Nizozemske, Španije, Belgije in Italije.

Mednarodno sodelovanje

Poleg inšpekcijskega nadzora so inšpektorji sodelovali v različnih delovnih skupinah v okviru EU-IMPEL mreže (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law) in pri usposabljanju na področju nadzora. Ključno poslanstvo te mreže je prav izobraževanje, sodelovanje med organi in prenos dobrih praks na različnih področjih varstva okolja. V okviru EU-IMPEL mreže kot samostojna veja deluje IMPEL-TFS mreža (European Network for Implementation and Enforcement of Environmental Law – Transfrontier Shipment of Waste), ki je bila ustanovljena zaradi zelo specifičnih problemov pri nadzoru čezmejnega pošiljanja odpadkov. Pod njenim okriljem poteka več projektov, med njimi tudi »Seaport project«, v katerega je sedaj vključenih že 13 držav članic in 30 evropskih pristanišč. Koordinacijsko delo za Slovenijo opravlja Inšpektorat RS za okolje in prostor. Pri nadzoru poleg inšpekcije za okolje sodelujejo tudi predstavniki Agencije RS za okolje (organ, ki izdaja dovoljenja za čezmejno pošiljanje odpadkov), carinski organi in policija. Sodelovanje organov je zelo dobro. Prav tako naši predstavniki aktivno sodelujejo v EU IMPEL-TFS mreži.

V letu 2006 je s svojim samostojnim delovanjem pričela tudi GreenEnforcement Network, to je mreža za izvajanje in uveljavljanje zakonodaje na področju varstva narave. Mreža se je sestala dvakrat, kot predstavnik Slovenije je na sestankih sodelovala inšpektorica za okolje.

Inšpektorji so sodelovali tudi na plenarnih sestankih EU-IMPEL mreže, na IMPEL konferenci in v delovnih skupinah mreže ter pri pripravi in vrednotenju projektov s področja uveljavljanja in izvajanja okoljske zakonodaje.

V letu 2006 je v Sloveniji potekal twinning projekt Celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja (IPPC)-SLO4-EN-01, katerega konkretni cilj je bil izboljšati postopke za izdajo okoljevarstvenih dovoljenj za IPPC naprave s pomočjo programa, ki zajema celovito tehnično in praktično izobraževanje. Udeleženci v projektu so bili tudi inšpektorji za okolje.

Inšpektorski informacijski sistem (OIS)

V letu 2005 smo v okviru projektne delovne skupine za posodabljanje in vzdrževanje okoljskega informacijskega sistema, ki je namenjen sprotnemu spremljanju stanja okolja pri onesnaževalcih in sprotnemu spremljanju učinkovitosti inšpekcijskega nadzora, izvedli korekcije in ga posodobili. S tem delom smo nadaljevali tudi v letu 2006. Vsi inšpektorji so sedaj opremljeni z zmogljivimi računalniki, ki omogočajo normalno delovanje programa in sprotno vnašanje podatkov. V letu 2006 beležimo večjo doslednost pri vnašanju podatkov, zato so zbrani podatki kvalitetnejši v primerjavi s prejšnjimi obdobji. Dosledno sodelovanje uporabnikov ter posodabljanje sistema zaradi sprememb v zakonodaji je potrebno zagotoviti tudi v prihodnje.

2.3. UGOTOVITVE PRI DELU

Ugotavljamo, da smo planske cilje za leto 2006 na področju nadzora inšpekcije za okolje in naravo dosegli tako v številčnem kot vsebinskem smislu. Skupno je inšpekcija za okolje in naravo opravila 9202 pregleda kar predstavlja 129 % realizacijo. Na osnovi ugotovitev je bilo izdanih skupno 4340 ukrepov, 179 plačilnih nalogov in 190 odločb o prekršku. Inšpektorji so na sodišče poslali v obravnavo 6 obdolžilnih predlogov in podali 5 predlogov za kazniva dejanja. Stanje po posameznih področjih nadzora pa je naslednje:

2.3.1. Kakovost zraka

Nadzor po predpisih, ki urejajo področje kakovosti zraka, je inšpekcija opravila 140-krat, izrekla 56 ukrepov in uvedla 10 postopkov o prekršku.

Nadzor velikih skladišč bencina (distribucijski centri) in bencinskih servisov

Glede na dejstvo, da so bila vsa velika skladišča ter distribucijski centri bencina pregledani in usklajeni že v preteklem letu, je realizacija dela na tem področju manjša od planiranega. Lastnika bencinskih servisov Petrol d.d. in IMV Slovenija sta večino bencinskih servisov uskladila z določbami Uredbe o emisiji hlapnih organskih spojin v zrak iz naprav za skladiščenje in pretakanje motornega bencina ter opremila bencinske servise z napravami, ki omogočajo odvajanje spodrinjenih bencinskih hlapov, ki nastajajo pri polnjenju podzemnih naprav za skladiščenje bencina.

Na podlagi inšpekcijske odločbe pa poteka sanacija opuščene skladišča naftnih derivatov Petrol d.d v Murski Soboti, ki je bilo prodano Župniji Murska Sobota.

Nadzor kakovosti tekočih goriv

V skladu z Uredbo o fizikalno-kemijskih lastnostih tekočih goriv so distributerji goriv dolžni zagotavljati, da tekoča goriva za pogon vozil ustrezajo predpisanim fizikalno-kemijskim lastnostim. Na osnovi prejetih poročil o monitoringu kakovosti tekočih goriv, smo obravnavali 15 primerov neustreznosti goriv. Uvedeni so bili prekrškovni postopki in izrečene globe distribucijskim podjetjem OMV Slovenija, Interina d.o.o. Ljubljana in Petrol d.d. Ljubljana.

Nadzor emisije hlapnih organskih snovi iz naprav, ki uporabljajo organska topila

Roki za prilagoditev emisij hlapnih organskih snovi za obstoječe naprave potečejo 31. 10. 2007, zato je inšpekcija nadaljevala z nadzorom obratov, ki v svojih tehnoloških postopkih uporabljajo organske hlapne snovi. Pregledi so bili usmerjeni v nadzor že izrečenih ukrepov ter izvajanju ukrepov zmanjševanja emisij hlapnih organskih spojin skladno s potrjenim načrtom zmanjševanja emisij. Novih naprav, ki uporabljajo hlapna organska topila, v letošnjem letu nismo identificirali.

Pregledi so bili med drugim opravljeni v Javor Pivka, Iskra ISD Kranj, GA-LA Efect, RUT d.o.o. Tolmin, Farmatech d.o.o. Ljutomer, Lentherminvest d.o.o. Lenart, Metal Ravne d.o.o. Ravne na Koroškem, Swaty d.d. iz Maribora, Paron Tovarna pohištva d.o.o. iz Laškega, TIM Laško d.d. in v nekaterih kemičnih čistilnicah.

Družba GA-LA Efect je na osnovi ukrepa inšpektorja za okolje o neustreznosti emisije halogeniranih organskih spojin iz obstoječe naprave za površinsko čiščenje vgradila novo sodobno napravo za površinsko čiščenje že pred iztekom roka in za to napravo tudi pridobila okoljevarstveno dovoljenje.

2.3.2. Ravnanje z odpadki

Na področju nadzora ravnanja z odpadki je bilo opravljenega največ dela, to je 41 % vseh inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so nadzor predpisov s tega področja opravili 3810-krat in izrekli 1537 ukrepov (opozorila, odločbe, sklepi) ter uvedli 157 postopkov o prekršku, kar pripisujemo predvsem porastu števila prijav in sistematičnemu nadzoru v okviru akcij.

Že več let pri nadzoru zavezancev iz industrije in obrti ugotavljamo, da večjih nepravilnosti pri ravnanju z odpadki ni, kršitelji so večino nepravilnosti odpravili na osnovi izrečenih opozoril. Še vedno pa je prisotno nelegalno odlaganje odpadkov, ki je predmet številnih prijav.

Odpadna olja

Po pravilniku o ravnanju z odpadnimi olji so inšpektorji opravili 140 nadzorov, izrekli 45 inšpekcijskih ukrepov in uvedli 4 postopke o prekršku.

Večjih kršitev pravil ravnanja z odpadnimi olji inšpektorji v tem letu niso ugotovili in lahko rečemo, da je to posledica večletnega rednega inšpekcijskega nadzora zavezancev, pri katerih odpadno olje nastaja. Povzročitelji določeno količino odpadnih olj oddajajo zbiralcem, kar dokazujejo s potrjenimi evidenčnimi listi. Preverjanje in ugotavljanje pravih količin nastalih odpadnih olj pa je oteženo, saj ni ustreznih tehničnih navodil za preračun količine nastalih odpadnih olj glede na nabavljeno količino.

Problematična so predvsem manjša podjetja in samostojni podjetniki, pri katerih pa ponovno ugotavljamo nepoznavanje zakonodaje s področja varovanja okolja. Tako nimajo izdelanih načrtov gospodarjenja z odpadki in tudi ne izpolnjujejo obveznosti rednega letnega poročanja, kar pa se zaradi rednega letnega nadzora na tem področju zboljšuje.

Odstranjevanje PCB

V okviru rednega inšpekcijskega nadzora je bilo pri posameznih zavezancih, ki imajo naprave, ki vsebujejo PCB in so jih skladno s pravilnikom prijavili ministrstvu, ugotovljeno, da niso sprejeli načrta odstranjevanja odpadnih PCB. Nepravilnosti so bile ugotovljene tudi v družbi Planika Turnišče d.o.o., ki uporablja PCB transformatorje, njihove uporabe pa ni prijavila ter izdelala predpisane dokumentacije.

Na območju bivše tovarne Tekstilindus so bile v energetske postaji identificirane naprave, ki vsebujejo PCB. Energetska postaja je v upravljanju Elektro Gorenjske in je že več let izključena iz obratovanja. Opravljen je bil popis naprav in odvzeti vzorci za določitev vsebnosti PCB v transformatorskih oljih. Lastnik energetske postaje INEKS d.o.o. Kranj že izvaja aktivnosti za njihovo odstranitev, ki bo predvidoma opravljena v prvem četrtletju leta 2007.

Ker družba Etra d.d. za sežiganje odpadnega transformatorskega olja ni imela pridobljenega predpisanega dovoljenja, ji je inšpekcija v letu 2004 prepovedala sežiganje le-tega vse do pridobitve dovoljenja. Od zavrnitve vloge za pridobitev tega dovoljenja dalje oddaja zavezanec odpadna transformatorska olja pooblaščenim odstranjevalcem, kot to določa predpis.

Baterije in akumulatorji, ki vsebujejo nevarne snovi

Ravnanje zavezancev na tem področju je relativno urejeno, kar kažejo tudi nizko število potrebnih ukrepov za odpravo neskladnosti. Inšpektorji so nadzor na področju ravnanja z baterijami in akumulatorji, ki vsebujejo nevarne snovi, opravili 88 krat in izrekli le 16 ukrepov. Zbiranje odpadnih baterij in akumulatorjev je urejeno v skladu s predpisi, zbirna

mesta so opremljena z ustreznimi napisi, evidence zbranih odpadnih baterij in akumulatorjev se vodijo.

Nepravilnosti so bile ugotovljene na inšpekcijskem pregledu v poslovnem sistemu Mercator d.d. Ljubljana, saj družba v svojih hipermarketih sicer prevzema odpadne baterije na način, ki ga določa predpis, vendar na prodajnih mestih nima na vidnem mestu določenih prevzemnih mest in obvestil o možnosti brezplačne oddaje baterij, kot tudi ni takih obvestil v drugih poslovalnicah, v katerih tudi prodaja baterije. Glede na ugotovljeno, je bilo zavezancu odrejeno, da do določenega roka v vseh poslovalnicah po državi, kjer prodaja baterije in akumulatorje, zagotovi obveščanje kupcev o možnosti brezplačne oddaje le-teh na način, kot to določa predpis. Enake nepravilnosti kot pri sistemu Mercator d.d. so bile ugotovljene tudi v Megamarketu Interspar Ljubljana v City parku, zato je bil zavezancu izrečen enak ukrep.

Odpadki iz proizvodnje titanovega dioksida

V Cinkarni Celje PE TiO₂, ki je edini obrat za proizvodnjo titanovega dioksida v Sloveniji, je bilo opravljenih 7 inšpekcijskih pregledov po Uredbi o količini odpadkov iz proizvodnje titanovega oksida, ki se odvajajo v vode, in o emisiji snovi v zrak iz proizvodnje titanovega oksida. Na podlagi inšpekcijske odločbe, s katero je bilo zavezancu odrejeno, da mora zmanjšati emisijo H₂S iz razklopa, so uredili sistem čiščenja odpadnih plinov, tako da pri razklopu ne prihaja več do emisij teh plinov.

Embalaza in odpadna embalaža

V letu 2006 sta bila pregledana oba izvajalca gospodarske javne službe zbiranja odpadne embalaže Slopak d.o.o. Ljubljana in Interseroh d.o.o. Trzin.

V družbi Slopak d.o.o., ki ima dovoljenje za ravnanje z odpadno embalažo, ki je komunalni odpadki, in za odpadno embalažo, ki to ni, je bilo ugotovljeno, da vsake pošiljke odpadkov praviloma ne spremlja predpisan evidenčni list o ravnanju z odpadki, temveč se ti izdajajo enkrat mesečno na podlagi tehtalnih listov za celotno mesečno količino odpadne embalaže. Tudi v družbi Interseroh d.o.o., ki ima trenutno le dovoljenje za ravnanje z odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadki, je bilo ugotovljeno, da vsako manjšo pošiljko odpadkov sicer spremlja evidenčni list ravnanja z odpadki, kar pa ne velja za pošiljke večjih zavezancev, pri katerih so odvozi odpadne embalaže pogostejši. V teh primerih se evidenčni listi izdajajo na podlagi tehtalnih listov za celotno mesečno količino odpadne embalaže. Obema družbama je bil izdan ukrep za uskladitev vodenja evidenc s predpisom.

Pri nadzoru zbiralcev odpadkov Dinos d.d. Skladišče Nova Gorica in Surovina d.d. PE Nova Gorica je bilo ugotovljeno, da sta obe družbi podizvajaleca družbe Slopak, vendar nista vpisani v evidenco zbiralcev odpadne embalaže. Inšpekcija je izrekla potrebne ukrepe.

Ravnanje z embalažo in odpadno embalažo smo nadzirali tudi pri večjih povzročiteljih embalaže. Kršitev predpisa je bila ugotovljena pri Žito Gorenjka, Intrec SRO d.o.o. Gornja Radgona, Imgrad d.d. Ljutomer in Artex d.o.o. Lendava, Dural d.o.o. Slovenj Gradec, kjer so na podlagi ukrepov inšpektorjev ravnanje uskladili.

Komunalna in industrijska odlagališča

Zaradi dejstva, da je ravnanje z odpadki na odlagališčih odpadkov neskladno s sistemom, kot ga predpisuje Uredba o odlaganju odpadkov na odlagališčih, smo v obdobju september – oktober 2006 izvedli akcijo nadzora odlagališč nenevarnih odpadkov. Inšpekcijski nadzor smo opravili tudi na odlagališčih, kjer trenutno še poteka postopek odlaganja odpadkov, ne glede na status odlagališča.

Tako so inšpektorji opravili 149 inšpekcijskih pregledov in izrekli 73 ukrepov in uvedli 2 postopka o prekršku. Pri samem inšpekcijskem nadzoru so preverjali, ali je uveljavljen predpisan način ravnanja z embalažo, bioodpadom in odpadno EE opremo. To so vrste

odpadkov, ki na odlagališče ne sodijo, in je v primeru, da se tam pojavijo, upravljavec odlagališča dolžan takšno pošiljko zavrnuti.

Pri nadzoru ustreznosti ocen odpadkov, ki so ključni dokument za sprejem odpadkov in ki jih lahko zavrne tudi upravljavec odlagališča, če niso ustrezne, so se izkazale številne nepravilnosti. Izkazalo se je, da izdelovalci ocen odpadkov svoje delo opravljajo nestrokovno, saj oceno odpadka pogosto izdelajo za odpadek, ki ne obstaja in na odlagališče ne sodi (mešana komunalna embalaža).

Upravljavci odlagališč večinoma še niso uskladili ravnanje z izdanimi okoljevarstvenimi dovoljenji in s potrjenimi programi prilagoditve odlagališč oz. s potrjenimi programi še neizvedenih del pri zapiranju odlagališč. Vhodna kontrola odpadkov je večinoma slaba in kot taka ne vodi k zastavljenemu cilju zmanjševanja odlaganja odpadkov ter povečanju njihove ponovne izrabe.

Sežigalnice odpadkov in naprave za sosežig

Podjetje SALONIT d.d. Anhovo je v zaključni fazi izvajanja sanacijskega programa, za katerega je predlog za odreditev dala inšpekcija za okolje in naravo. Uredili so avtomatsko doziranje odpadnih gum v peč za žganje klinkerja ter izboljšali sistem vhodne kontrole surovin. Urejene so tudi nove pokrite skladiščne naprave ter vzpostavljen nadzor in evidence porabljenih sekundarnih surovin.

V zvezi z izdajo dovoljenja za naprave, ki lahko povzroči onesnaževanje večjega obsega (IPPC dovoljenje), je bil opravljen nadzor sežigalnice nevarnih odpadkov Pinus TKI Rače d.d. Sežigalnica je konec leta 2005 pridobila dovoljenje za sežig odpadkov, ki velja do oktobra 2007 oz. do izdaje IPPC dovoljenja. Prav tako je bila v roku podana vloga za pridobitev tega dovoljenja.

Odstranjevanje azbestnih odpadkov

Na področju nadzora predpisov o ravnanju in odstranjevanju materialov, ki vsebujejo azbest, je inšpekcija opravila 211 nadzorov, ukrepala v 75-ih primerih ter uvedla 6 postopkov o prekršku.

Inšpekcija je v drugi polovici leta 2006 nadzirala odstranjevanje strešnih kritin, ki vsebuje azbest, na objektih osnovnih šol in vrtcev, katerih lastnik in investitor je Mestna občina Ljubljana. Zamenjavo strešnih kritin na več kot dvajsetih objektih je izvajalo podjetje Robnik International d.o.o., ki ima za ta dela pridobljeno okoljevarstveno dovoljenje. Ker izvajalec del pri odstranjevanju strešnih kritin z omenjenih objektov ni izvajal predpisanih meritev prisotnosti azbestnih vlaken v zraku, mu je bila zaradi kršitve predpisa izdana odločba o prekršku. Pri nadzoru se je tudi izkazalo, da je večina ravnateljev brezbrizno prepuščala vso skrb za varno in dokončno odstranitev strešne kritine, ki vsebuje azbest, izvajalcu del, tudi kar zadeva skrb za zagotavljanje varnosti za zdravje učencev in otrok, ki so se v času odstranitvenih del nahajali v objektih. Prav tako ravnatelji niso bili do prihoda inšpektorja seznanjeni s predpisi, ki jim kot investitorjem in imetnikom odpadkov, ki vsebujejo azbest, nalagajo obveznosti v zvezi z dokončno, predpisano odstranitvijo teh na odlagališče Barje.

Pri nadzoru pooblaščenega izvajalca odstranitvenih del pa se je izkazala problematika ugotavljanja dejanske količine odstranjenega odpadka. Izvajalec del odstranjevanja je v prijavi del navedel količino odstranjenega materiala v m² strešne kritine, prevzemnik tega odpadka pa je izdal evidenčni list, kjer je količina podana v kg. Predpis namreč ne določa v kakšni merski enoti je izvajalec odstranitvenih del dolžan navesti količino odstranjenega materiala (za količino odstranjenega šibko vezanega azbesta je merska enota določena). To posledično pomeni, da ni mogoče dokazovati oziroma natančno ugotoviti, da je bil prevzemniku odpadka res oddan ves odstranjen material.

Inšpekcijski nadzor nad odstranjevanjem azbest cementne kritine je bil opravljen tudi na objektih bivšega podjetja Unitas v Ljubljani, Zdravstvenega doma Vrhnika, podjetja Liko d.d. na Vrhniki, Kopališča Ilirija v Ljubljani in dijaškega doma gimnazije v Šiški v Ljubljani, katerega lastnik je Ministrstvo za šolstvo in šport. Ker je na slednjem objektu dela pri odstranjevanju kritine izvajalo podjetje Krovstvo Mlakar, ki za odstranjevanje azbesta ni pridobilo okoljevarstvenega dovoljenja, je inšpektor prepovedal nadaljnje izvajanje teh del.

V večini ostalih obravnavanih primerov je bilo investitorjem odrejeno, da odpadno salonitno kritino oddajo pooblaščenim zbiralcem tovrstnih odpadkov, kar so tudi storili.

Ugotavljamo, da posamezniki neustrezno odlagajo azbest cementne odpadke na območja zbiralnic komunalnih odpadkov. Povzročitelj je v takih primerih nedoločljiv, zato je bila obveznost odstranitve neustrezno odloženega odpadka odrejena izvajalcu javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki.

Pri nadzoru odlagališč nenevarnih odpadkov je bil opravljen tudi nadzor odstranjevanja trdno vezanega azbesta, predvsem preverjanje dokumentacije (evidenčni listi), odlaganje na polje, ki je namenjeno odlaganju azbestnih odpadkov, ter takojšnje prekrivanje odloženega odpadka.

Ravnanje z odpadki (zbiralci, predelovalci, odstranjevalci)

Po pravilniku o ravnanju z odpadki so inšpektorji opravili 1313 nadzorov ter ukrepali v 550-ih primerih in izrekli 59 kazni.

Pri nadzoru zbiralcev odpadkov je bil poudarek na nadzoru oddaje prevzetih odpadkov pooblaščenim predelovalcem in odstranjevalcem, vodenjem evidenc in zbiranjem odpadkov v skladu s pridobljenim potrdilom o vpisu v evidenco zbiralcev odpadkov.

Konec leta je inšpektor za okolje obravnaval večje onesnaženje v bližini opuščene vrtine v k.o. Žitkovci, ki ga je povzročila Nafta Geoterm d.o.o. Lendava. Ker je inšpektor zalotil navedeno družbo na kraju samem v poskusu, da izpusti odpadke na navedeno lokacijo, je izdal ustno odločbo in prepovedal nadaljnje izpuščanje snovi. Ker je ugotovljeno, da gre za nepravilno ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri sanaciji vrtin, je inšpektor odredil vzpostavitev predpisanega ravnanja.

Odpadne gume

Inšpektorji so opravili 79 nadzorov, izrekli 23 ukrepov ter uvedli 3 postopke o prekršku.

Inšpektorji so opravili nadzor pri dveh izvajalcih gospodarske javne službe ravnanja z izrabljenimi avtomobilskimi gumami Kemis d.o.o. iz Radomelj in Wolf d.o.o. Skakovci.

Podjetje Kemis d.o.o. večji del zbranih izrabljenih avtomobilskih gum oddaja v predelavo (sosežig) v Salonit Anhovo, preostali del pa v predelavo družbi RMB d.o.o. v obrat v OIC Zapolje v Logatec. Inšpekcijski postopek nadzora evidenčnih listov še ni zaključen.

Nepravilnosti pri nadzoru v družbi Wolf d.o.o. niso bile ugotovljene. Iz pregledanih evidenc je razvidno, da je količina zbranih izrabljenih avtomobilskih gum po mesecu avgustu 2006 močno narasla, saj je od tega datuma dalje zbiranje brezplačno. Mesečno se tako zbere cca 900.000 kg IAG, ki jih sprotno odpeljejo predelovalcem oz. odstranjevalcem.

Inšpekcija je obravnavala tudi več primerov nelegalnega odlaganja izrabljenih avtomobilskih gum. Kot primer nedovoljenega odlaganja večje količine izrabljenih avtomobilskih gum v naravnem okolju navajamo primer na širšem območju vasi Jeprce (OE KR), kjer je bilo odloženih približno 150 izrabljenih avtomobilskih gum na 6 različnih nelegalnih odlagališčih. Povzročitelj obremenitve okolja ni bil ugotovljen, vsi lastniki zemljišč so namreč zanikali povezavo s povzročiteljem odlaganja. V skladu z 11. členom ZVO-1 in predvidenimi proračunskimi sredstvi za ta namen, je izvajalec javne službe omenjene gume odstranil iz nelegalnih odlagališč. Pričakujemo, da se glede na spremembo zakonodaje podobni dogodki v bodoče ne bodo več pojavljali.

Čezmejno pošiljanje odpadkov

Nadzor nad čezmejnimi pošiljanjem odpadkov se je izvajal v okviru naključnih akcij nadzora na mejnih prehodih Šentilj (skupna akcija z avstrijskimi pristojnimi organi), Jelšane, Gruškovje in Obrežje ter v Luki Koper, kjer sta bili izvedeni dve akciji: vseevropska akcija v okviru IMPEL/TFS Seaport Project-a II v mesecu januarju in naključna akcija v mesecu juniju. IMPEL/TFS Seaport Project II je zaključen, končno poročilo je bilo izdelano v mesecu juniju.

V času izvajanja naključnih kontrolnih akcij smo na mejnem prehodu Jelšane in Obrežje ugotovili manjše pomanjkljivosti v spremljajoči dokumentaciji, ki so jo izvozniki oziroma uvozniki dopolnili, tako da so pošiljke lahko nadaljevale pot.

Dve nezakoniti pošiljki odpadkov sta bili ugotovljeni v Luki Koper, kar je rezultat sodelovanja in izmenjave izkušenj, ki smo jih pridobili pri naključnih akcijah nadzora.

Inšpekcijski pregledi so bili opravljeni tudi pri izvoznikih odpadkov. Med drugimi je bil opravljen pregled v družbi Intec TIV in ugotovljeno, da je družba za 3, 8% preseгла dovoljeno količino odpadkov, ki jih je poslala na predelavo znotraj držav članic Evropske skupnosti. Že pred zadnjim transportom je družba zaprosila za novo dovoljenje. Inšpektor je ukrepal z opozorilom.

V podjetju Biotera, ki je zbiralec organskih kuhinjskih odpadkov, je bil pregled opravljen v decembru 2006. Večji del v letu 2006 zbranih odpadkov je družba pošiljala v predelavo v Avstrijo, ostale pa oddala v predelavo v Koto d.d. v Ljubljano. Glede na ugotovitev, da družba za čezmejno pošiljanje organskih kuhinjskih odpadkov (ki so uvrščeni na oranžni seznam odpadkov) v Avstrijo ni pridobila predpisanega dovoljenja, je bil zoper kršitelja uveden postopek o prekršku.

Prav tako so bile v zvezi z uvozom odpadkov iz Italije, Češke in Hrvaške in njihovo predelavo ugotovljene nepravilnosti pri nadzoru v družbi Omoplast reciklaža plastike, Zlatka Omahen s.p., Grosuplje. Zavezanec, ki mesečno predela v povprečju 750 ton odpadkov (odpadne folije, polietilenski zaboji, posode, sodi, propilenska embalaža, plastenke brezalkoholnih pijač...), tudi uvoženih, je vodil evidenco o sprejetih, predelanih in delno tudi odstranjenih odpadkih, ki je bila prirejena oziroma namenjena poročanju Davčni upravi RS, sicer pa v nasprotju s predpisi s področja ravnanja z odpadki. Zato je bilo zavezancu odrejeno, da omenjeno nepravilnost odpravi.

Podjetje Wolf d.o.o. Skakovci je brez dovoljenja za premeščanje odpadkov pošiljajo oljne filtre in avtomobilske kable na predelavo v Avstrijo, zato je bila izdana odločba o prepovedi pošiljanja odpadkov iz območja RS brez dovoljenja ARSO.

Odpadna električna in elektronska oprema

Pregledi so bili opravljeni pri proizvajalcih električne in elektronske opreme, ki so bili opozorjeni na obveznost prijave proizvodnje in označitev EE opreme v skladu s 5. členom pravilnika ter v okviru rednih pregledov pri večjih industrijskih dejavnostih, kjer je bilo preverjeno vodenje evidenc in oddaja odpadne električne in elektronske opreme pooblaščenim zbiralcem.

Na odlagališču Črneče v Dravogradu je bilo ugotovljeno, da ne izločajo EE opreme in ne zbirajo na za to določenem mestu, zato je bil izrečen ukrep.

Odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih

Na področju ravnanja z gradbenimi odpadki je bilo ugotovljenih veliko nepravilnosti in tudi izrečenih veliko ukrepov, tako investitorjem kot tudi izvajalcem gradbenih del. Inšpektorji za okolje so inšpekcijski nadzor opravili 576-krat, pri tem izrekli 220 ukrepov in uvedli 29 postopkov o prekršku.

Nadzor nad ravnanjem z gradbenimi odpadki je bil opravljen pri večjih izvajalcih gradbenih del, predelovalcih in zbiralcih v okviru koordinirane akcije, ki je potekala od meseca maja in je bila zaključena konec meseca septembra 2006. Pri tem je bilo opravljenih 90 pregledov pri večjih investitorjih/izvajalcih, 28 pregledov pri predelovalcih/odstranjevalcih in 14 pregledov pri zbiralcih teh odpadkov.

Analiza ugotovitev opravljenih inšpekcijskih pregledov pri skupini zavezancev investitorji/izvajalci je pokazala, da je več kot 50% investitorjev imelo pogodbo z izvajalcem, ki pa formalno ni nedvoumno dokazovala prenos vseh obveznosti ravnanja z odpadki na izvajalce. Načrt gospodarjenja z odpadki je predložilo 39 zavezancev, manj kot polovica inšpekcijskih zavezancev je izkazalo usklajeno ravnanje z odpadki. Izdanih je bilo 17 odločb, 40 opozoril in uvedenih 10 postopkov o prekršku.

Pri skupini inšpekcijskih zavezancev predelovalec/odstranjevalec je bilo ugotovljeno, da od 28 pregledanih 8 zavezancev ni imelo predpisanega dovoljenja. Pravilno ravnanje z odpadki je bilo ugotovljeno pri 2/3 zavezancev. Premično napravo za predelavo in odstranjevanje odpadkov je imelo 13 zavezancev. Izdanih je bilo 5 odločb, 10 opozoril in 2 odločbi o prekršku.

Pri skupini inšpekcijskih zavezancev zbiralec je bilo ugotovljeno, da je vseh 14 pregledanih zbiralcev imelo dovoljenje za zbiranje odpadkov. Zbirni center je imelo urejeno 13 zavezancev, prav tako je bilo ugotovljeno usklajeno ravnanje z odpadki pri 13 zavezancih. Izdanih je bilo 5 opozoril in 1 odločba o prekršku.

Poleg akcije je bilo na podlagi prijav opravljenih tudi več izrednih inšpekcijskih pregledov in obravnavani številni zahtevni primeri nepravilnega ravnanja z gradbenimi odpadki kot na primer:

Ravnanje z odpadki iz gradbišča Centralne čistilne naprave Šaleške doline investitorja Mestna občina Velenje, ki je bila tudi podpisnik pogodbe s podjetjem Hidroinženiring d.o.o. kot izvajalcem del. Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora na kraju samem (gradbišče CČN Šaleška dolina) je bilo ugotovljenih več pomanjkljivosti in nepravilnosti, na podlagi katerih je inšpektor Primorju Ajdovščina in odgovorni osebi izdal plačilni nalog z globo, Hidroinženiringu kot pravni osebi in odgovorni osebi pa odločbo o prekršku z izrekom globe.

Na področju OE Celje so inšpektorji obravnavali tudi več primerov odstranitve starih objektov:

Za potrebe izgradnje trgovskega centra Merkur v Velenju je bil opravljen izkop cca 3500 m³ zemljine, ki je bila vsa odpeljana z gradbišča. Zaradi ukrepanja inšpekcije je bil izkopani material v celoti odpeljan na odlagališče nenevarnih odpadkov v Velenju, kjer je bil uporabljen za sanacijo odlagalnih polj, kjer so se odpadki prenehali odlagati.

Za odstranitev objektov podjetja za izdelavo poliestrskih izdelkov Veplas iz Velenja si je investitor Fraktal iz Velenja pridobil gradbeno dovoljenje. Po intervenciji inšpektorja za okolje je pripeljal na gradbišče mobilni drobilec gradbenih odpadkov podjetja Ekoplana in vse nastale odpadke od rušenja predelal in jih uporabil kot nasipni material na gradbišču.

Za potrebe izgradnje trgovskega centra Hofer v Mozirju je investitor odstranil 3 velike objekte bivše kmetijske zadruge Mozirje. Neustrezno ravnanje z nastalimi ruševinami je bilo preprečeno že kar na začetku njihovega odstranjevanja (prvi odpadki so bili odpeljani v gozd). Izvajalec je po posredovanju inšpektorja za okolje zagotovil sortiranje odpadkov na gradbišču in njihovo predelavo ter uporabo predelanih ruševin kot nasipni material.

Tudi na področju Gorenjske so inšpektorji prejeli in obravnavali številne prijave, ki so se nanašale na neustrezno ravnanje (nelegalno odlaganje) z gradbenimi odpadki in izkopno

zemljinu. V štirih primerih so ugotovili povzročitelja, ki je nato v odrejenem roku odstranil odpadke. Pravilno ravnanje z gradbenimi odpadki je povezano z relativno visokimi stroški, ki se jim investitorji in gradbena podjetja izogibajo. Ugotavljamo tudi, da obstoječi predelovalci na Gorenjskem temu segmentu svoje dejavnosti ne dajejo zadosti pozornosti, ker finančno predstavlja le majhen delež pri njihovem poslovanju, zato z izjemo Cestnega podjetja, te dejavnosti ne tržijo. Dovoljenja za predelavo so pridobivali predvsem z namenom predelave lastnih gradbenih odpadkov. Občine zgornje Gorenjske (Jesenice, Kranjska Gora, Žirovnica) nimajo nobene lokacije za predelavo gradbenih odpadkov, zato je nelegalno odlaganje toliko bolj pereče.

Podobno ugotavljajo tudi v Prekmurju, kjer so fizične osebe, ki so bile povzročiteljice onesnaževanja okolja z gradbenimi odpadki, po izdanih opozorilih gradbene odpadke odstranile in jih predale pooblaščenim zbiralcem gradbenih odpadkov. V dveh primerih sta fizični osebi gradbene odpadke ponovno uporabili kot gradbeni material.

Obremenjevanje tal z vnašanjem odpadkov

Na področju nadzora priprave in vnašanja zemeljskega izkopa, umetno pripravljene zemljine ali odpadkov v tla je bilo ugotovljenih veliko nepravilnosti in zato izrečenih 115 ukrepov in 13 kazni, tako investitorjem, izvajalcem gradbenih del kot tudi fizičnim osebam. Večina kršitev se je nanašala na vnos zemljine (odpadkov) v tla brez predhodno pridobljenega okoljevarstvenega dovoljenja in na odlaganje raznovrstnih odpadkov, pretežno gradbenih, na kmetijske in gozdne površine.

Izvajalci z vnašanjem praviloma neustrezno pripravljene zemljine mnogokrat ne kršijo le predpisov s področja ravnanja z odpadki, temveč tudi Zakon o ohranjanju narave, saj s svojim ravnanjem posegajo tudi v naravo znotraj območij Natura 2000. Kot primer takega posega naj omenimo nasipanje - vnos velikih količin livarskega peska, pomešanega z zemeljskim izkopom na kmetijskem zemljišču v Črni vasi na Ljubljanskem barju. Izvajalcu posega je bila glede na to, da si zanj ni pridobil okoljevarstvenega dovoljenja, izrečena prepoved nadaljevanja posega, zaradi kršitve določb zakona pa je bil zanj podan na pristojno sodišče obdolžilni predlog.

Pri nadzoru v zvezi z obremenjevanjem tal z vnašanjem odpadkov je bilo v več primerih (večje število parcel na območju občine Dol pri Ljubljani, na zemljišče med Štajersko in Tomačevsko cesto v Ljubljani, na zemljišče v Zadobrovi pri Ljubljani...) ugotovljeno, da so si izvajalci pred vnašanjem zemeljskega izkopa sicer pridobili gradbeno dovoljenje ali lokacijsko informacijo, s katerima je tak poseg dovoljen oziroma dopuščen, niso pa si pridobili okoljevarstvenega dovoljenja. Kot razlog so navajali nepoznavanje predpisov s področja varstva okolja. Inšpektor je v takih primerih izrekel prepoved odlaganja zemljine vse do pridobitve predpisanega dovoljenja s področja ravnanja z odpadki, za nekaj kršiteljev pa je na pristojno sodišče podal tudi obdolžilni predlog.

V letu 2006 je bil obravnavan tudi zavezanec, ki si je za vnos zemeljskega izkopa v količini 4000 m³ na lokacijo opuščene lagune za zbiranje gnojevke na območju Farme Stična sicer pridobil okoljevarstveno dovoljenje, ni pa pri delih upošteval pogojev iz tega dovoljenja. Glede na to je bil v skladu z določili 161. člena zakona o varstvu okolja zoper kršitelja podan obdolžilni predlog na pristojno sodišče. To je odločilo, da sta pravna oseba in odgovorna oseba pravne osebe odgovorni za prekršek in jima tudi izreklo denarno kazen.

Kršitve pravil pri vnašanju zemljine v tla smo ugotovili pri izgradnji avtoceste Peračica - Lesce, zato je bilo posledično uvedenih več inšpekcijskih postopkov.

Zaradi vnosa zemeljskega izkopa na zemljišče v Luciji brez pridobljenega okoljevarstvenega dovoljenja, je bila podjetju Finali Trading Portorož izdana odločba za odstranitev zemeljskega izkopa in sodišču podan obdolžilni predlog.

Organski kuhinjski odpadki

Za nadzor predpisa so odgovorni inšpektorji za okolje, inšpektorji Tržnega inšpektorata RS, inšpektorji Zdravstvenega inšpektorata RS in inšpektorji VURS - vsak v okviru svoje pristojnosti. Inšpekcija za okolje in naravo nadzira zbiralce in predelovalce organskih kuhinjskih odpadkov ter izvajalce javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki, zato je v skladu z letnim načrtom dela prednostno nadzirala obstoječe zbiralce in predelovalce ter izvajalce javne službe. Inšpekcija je v letu 2006 nadzor predpisa, ki ureja ravnanje z organskimi kuhinjskimi odpadki, opravila 17-krat in izrekla 5 ukrepov.

Opravljen je bil nadzor pri zbiralcu in predelovalcu kuhinjskih odpadkov Letnik Saubermacher v Lenartu in ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Ugotovljeno pa je bilo, da izvajalec javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki Občine Ajdovščina in Vipava izvaja tudi zbiranje organskih kuhinjskih odpadkov iz gostinstva, za kar pa ni pridobil dovoljenja ministrstva, zato je bila izdana ureditvena odločba.

Odpadna jedilna olja in masti

Poleg inšpektorjev za okolje so za nadzor ravnanja z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi pristojni tudi inšpektorji Zdravstvenega inšpektorata RS, ki nadzirajo povzročitelje odpadnih olj iz gostinstva. Inšpekcija je nadzor opravila 19-krat in pri tem izrekla 5 ukrepov.

Inšpekcija za okolje in naravo je opravila nadzor pri zbiralcu in predelovalcu odpadnih jedilnih olj Letnik Saubermacher v Lenartu, kjer ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Nadzor je bil opravljen tudi v Oljarni Krajnc Petra s.p. iz Frama, ki je pridobila okoljevarstveno dovoljenje za predelavo jedilnih olj in maščob v biodiesel v količini 300 ton letno.

Pregledani so bili tudi nekateri zavezanci (Hotel Habakuk, SBM Maribor, Dom Poljčane, SB Dr. Jožeta Potrča Ptuj...), ki dosledno ravnavajo z obravnavanimi odpadki. Nepravilnosti pa so bile ugotovljene pri Stanku Perhavcu v Zg. Poljčanah, ki je imel na neutrjeni površini nepravilno odloženo odpadno jedilno olje v količini cca 3000 l. Imetniku odpadka je bila izdana odločba o odstranitvi celotne količine odpadnega jedilnega olja preko pooblaščenega zbiralca odpadnih jedilnih olj, kar je tudi izvršil.

Predelava biološko razgradljivih odpadkov v kompost

V okviru nadzora nad izvrševanjem predpisov, ki urejajo področje predelave biološko razgradljivih odpadkov in obratovanja kompostarn, za katerega so poleg inšpektorjev za okolje pristojni tudi inšpektorji Tržnega inšpektorata RS in inšpektorji veterinarske Uprave RS, je inšpekcija za okolje in naravo v letošnjem letu preverjala predvsem upravljavce obstoječih kompostarn, če so le-ti v predpisanem roku pridobili dovoljenje za kompostiranje in če ravnavajo v skladu z izdanimi dovoljenji. Na tem področju je inšpekcija opravila 10 nadzorov in pri tem izrekla 4 ukrepe.

Inšpeksijski nadzor je bil opravljen v Centru za ravnanje z odpadki Vrhnika, katerega osnovna dejavnost je izdelava komposta. Za obratovanje kompostarne je zavezanec pridobil okoljevarstveno dovoljenje. Pri nadzoru celotnega procesa kompostiranja, od sprejema odpadkov do distribucije komposta, je bilo ugotovljeno, da zavezanec pri predelavi biološko razgradljivih odpadkov ni ravnal v skladu s predpisi, zato mu je bila odrejena odprava nepravilnosti, kar je tudi izvršil.

Opravljen je bil tudi inšpeksijski pregled v kompostarni Žiče pri Lenartu, ki obratuje skladno z zahtevami zakonodaje.

Pričetek obratovanja kompostarne zavezanca Karla Udovičiča s.p. Šentilj na lokaciji v Ceršaku je bil zaradi pritožbe krajanov prekinjen in v letošnjem letu kompostarna ni obratovala.

Zdravstveni odpadki

V mesecu maju smo izvedli akcijo nadzora nad ravnanjem z amalgamskimi odpadki pri zbiralcih amalgamskih odpadkov. V skladu s Pravilnikom o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah (Ur. l. RS, št. 86/05), so to odpadki s klasifikacijsko številko 18 01 10* in je njihovo zbiranje dovoljeno na podlagi dovoljenja.

Inšpekcijski pregledi so bili izvedeni pri vseh evidentiranih zbiralcih amalgamskih odpadkov. Na podlagi podatkov Agencije RS za okolje iz meseca aprila so 3 pravne osebe pridobile dovoljenje za zbiranje amalgamskih odpadkov, 15 pravnih oseb pa je vpisano v evidenco zbiralcev amalgamskih odpadkov.

Ugotovljeno je bilo, da zbiranje amalgamskih odpadkov izvaja 9 zbiralcev, ki so vsi vpisani v evidenco zbiralcev. V času izvajanja akcije so bila v zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi zbiralcem amalgamskih odpadkov izrečena 4 pisna opozorila za izpolnitev obveznosti letnega poročanja in 6 prepovedi zbiranja amalgamskih odpadkov do pridobitve ustreznega dovoljenja.

Izrabljena motorna vozila (IMV)

Inšpektorji so opravili 293 nadzorov, izrekli 213 ukrepov ter obravnavali 23 zadev po Zakonu o prekrških.

V RS so štirje izvajalci javne službe ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili, ki so jih inšpektorji za okolje pregledali v mesecu oktobru. Inšpektorji so preverjali predvsem pravilnost postopkov sprejemanja IMV, vodenje predpisanih evidenc, pa tudi ravnanje z nastalimi odpadki pri razgradnji. Pri treh izvajalcih javne službe inšpektorji niso ugotovili nepravilnosti, pri enem izvajalcu pa je bil izdan ukrep v skladu s 33. členom zakona o inšpekcijskem nadzoru. Inšpekcijski nadzor so inšpektorji opravili skupaj s finančnimi revizorji.

Poleg izvajalcev javne službe ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili so inšpektorji nadzirali lokacije avtoodpadov, to so lokacije, kjer so fizične ali pravne osebe v preteklosti, pred sprejetjem predpisov, ki urejajo področje ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili (IMV), izvajale njihovo zbiranje (prevzemanje in razstavljanje). Večinoma so inšpektorji že v letu 2005 izrekli ukrepe za odpravo nezakonitega ravnanja z IMV-ji in odstranitev odpadkov, ki nastajajo pri njihovi razgradnji. Nekateri zavezanci so izpolnili predpisane ukrepe in z nelegalne lokacije odstranili vse IMV-je ter prenehali z njihovo razgradnjo (Povše&Povše Šmartno – na lokaciji Breg pri Litiji, Avtoodpad Popovič v Ljubljani, Avtoodpad Kurent Ljubljana, Avtoservis Lasbaher s.p. iz Benedikta, Smiljan Šuberger na Sp. Polskavi, Janez Babič iz Radizla...), v nekaj primerih pa zavezanci, kljub že večkrat izrečeni denarni kazni, še ne spoštujejo ukrepa inšpekcije (Rematom d.o.o. Dobrunje - na lokaciji na Vrhniki, fizična oseba v romskem naselju Trata v Kočevju...).

V nekaterih primerih, ko zavezanec ni izvršil odrejenih ukrepov, je odstranitev odpadkov izvedel izvajalec javne službe na stroške povzročitelja. Tako je bilo pri zavezancu Alojziju Kukmanu iz Novega mesta odstranjenih 85 izrabljenih vozil, iz avtoodpada Jože Greifoner, Benedikt in Sp. Žerjavca cca 80 vozil in drugih odpadkov, pri zavezancu Niku Kaiserju iz Slov. Bistrice pa cca 200 IMV, Jonaš Bela iz Bodonec cca 232 IMV ter 339 komadov odpadnih gum.

Na avtoodpadu Franc Jernejšek v Radizelu je bila izvršba zaključena v januarju 2006, ko so bila odpeljana vsa IMV, vendar je bilo še v istem letu na isti lokaciji ponovno ugotovljenih

cca 30 - 40 IMV, kar bo vzrok za uvedbo novega postopka. Enako stanje je na avtoodpadu Franc Krajnc v Rogozi, ker je po končani izvršbi ponovno odloženih cca 20 IMV.

2.3.3. Zaščita voda

Nadzor po predpisih, ki urejajo področje voda, je inšpekcija opravila 2961-krat in izrekla 1559 ukrepov. Na tem področju je bilo izrečenih tudi 94 ukrepov po Zakonu o prekrških.

Emisije snovi v vode

Samo na področju kakovosti voda je bilo opravljenih 2227 nadzorov, izrečenih 1259 ukrepov in uvedenih 54 postopkov o prekršku.

V skladu z načrtom dela za leto 2006 smo izvedli nadzor čezmernih onesnaževalcev, ki odpadne vode odvajajo v javno kanalizacijo ali vode. Namen istočasnega nadzora potencialnih zavezancev, ki bi lahko v letu 2006 čezmerno obremenjevali okolje s svojimi tehnološkimi odpadnimi vodami, je bilo evidentirati čim večje število teh zavezancev in ugotoviti razloge za njihovo čezmerno obremenjevanje. Inšpektorji so preverjali tudi ustreznost mernih mest, ustreznost nabora merjenih parametrov ter izvajanje trajnih meritev. Najpogostejši vzroki čezmernih obremenitev so presežene letne količine nevarnih snovi za izpust v vodotok, preseganje zaradi velikih količin odpadne vode (bolnišnice), presežen je le en parameter (pH, usedljive snovi...), preseganje AOX in klora v povezavi z velikimi količinami odpadnih vod (živilsko predelovalna industrija), enkratni izredni dogodek sicer ni prekoračitev, ker je sanacija izvedena. Pri novih komunalnih čistilnih napravah je pogost vzrok prekoračitev preseganje fosforja in dušika. Pogosti so tudi primeri ponovnega čezmernega onesnaževanja, ko je bila sanacija že izvedena oz. so bili inšpekcijski ukrepi že odredeni. Inšpektorji so v primeru ugotovljenih čezmernih emisij izrekli sanacijske ukrepe, ponekod pa se je izkazalo, da je zavezanec prenehal z obratovanjem, prenehal z izpuščanjem odpadnih vod ali pa je izvedel zaprtje krogotoka in odpadnih vod ni več.

Neustrezno merno mesto je bilo ugotovljeno v 59 primerih, v 2 primerih je bilo ugotovljeno neizvajanje predpisanih trajnih meritev pretoka. V 21 primerih so inšpektorji ugotovili nepravilen nabor parametrov v izdelanih letnih poročilih.

Zaradi čezmernega obremenjevanja reke Save iz proizvodnje celuloze v obratu družbe Vipap Videm Krško, je bila na predlog Inšpektorata RS za okolje in prostor zavezancu odrejena izvedba okoljskega sanacijskega programa. V začetku julija 2006 je v sklopu izvajanja sanacijskega programa Vipap Videm Krško prenehal izdelovati celulozo in s tem odvajati odpadno vodo iz proizvodnje celuloze v reko Savo. S tem je bil dokončno odpravljen največji dotedanji vir onesnaževanja voda v državi.

Sanacijo oz. dograditev industrijske čistilne naprave, ki je bila zaključena v januarju 2005, je izvedla tudi družba Krka d.d. Naprava je še v poskusnem obratovanju.

Zaščita podtalnice

Skupno je bilo na tem področju opravljenih 944 pregledov, izrečenih 717 ukrepov in uvedenih 17 postopkov o prekršku.

V skladu z letnim načrtom dela je inšpekcija izvedla akcijo nadzora skladiščnih naprav za nevarne in škodljive snovi s poudarkom na skladiščenju kurilnega olja, ki se uporablja kot gorivo. Akcija je potekala v mesecu aprilu po predhodnih pripravah in skupnem usposabljanju udeležencev. Pri nadzoru so inšpektorji preverjali, ali so skladiščne naprave urejene, opremljene in vzdrževane v skladu s Pravilnikom o tem, kako morajo biti zgrajena in opremljena skladišča ter transportne naprave za nevarne in škodljiv snovi (Uradni list SRS, št.

171/79), ki je v veljavi kot podzakonski predpis Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/2002).

Nadzor se je izvajal predvsem pri upravljavcih večstanovanjskih, izobraževalnih, zdravstvenih, gostinskih, trgovskih objektih in objektih lokalne in državne uprave.

Skupno je bilo v akciji pregledanih 495 skladiščnih naprav, od tega pri 127 skladiščnih napravah (26 %) ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. V času izvajanja akcije je bilo v zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi izrečenih 231 pisnih opozoril in izdanih 137 pisnih odločb, s katerimi so bili odrejeni ukrepi za odpravo nepravilnosti. Pri 19 skladiščnih napravah so bile ugotovljene takšne nepravilnosti, da je bil izrečen ukrep izločitve iz nadaljnje uporabe. Prekrški zaradi nepravilnih ravnanj na tem področju niso predpisani.

Ob izvajanju akcije nadzora je bilo ugotovljeno, da je med razlogi za neurejeno stanje na tem področju tudi zastarel in v nekaterih poglavjih premalo določen predpis, s čimer smo tudi seznanili zakonodajalca. Sicer pa pri nadzoru skladiščnih naprav še posebej izstopa problem neurejenih oziroma nezgrajenih prečrpališč nevarnih snovi, ki so po predpisu obvezna. Iz te problematike niso izključeni celo nekateri na novo zgrajeni objekti. Posamezni zavezanci so po inšpekcijskem ukrepu, ko so ocenili, da zaradi pomanjkanja površine pretakališča ne morejo zgraditi, ta problem rešili tako, da so s pogodbo o dobavi kurilnega olja zavezali trgovca, da ta zagotovi za čas pretakanja goriva mobilno pretakališče.

Poleg pregledov, ki so bili opravljeni v okviru načrtovane akcije skupnega nadzora skladiščenja nevarnih snovi v aprilu 2006, so bili v juniju in novembru tega leta (v okviru akcije, ki jo je koordinirala Carinska uprava RS, sodelovali pa so poleg inšpektorja za okolje še gradbeni, elektroenergetski in tržni inšpektor ter inšpektor za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami) opravljeni tudi pregledi skladiščnih naprav za naftne derivate pri družbah Tip d.o.o. Medvode, TGM Hribar d.o.o. Veliki Gaber, Frece-Mag d.o.o. Petrovče in v družbi Prekat d.o.o. v Spodnjem Dupleku. Na pregledih so bile ugotovljene predvsem nepravilnosti v zvezi s preizkusi tesnosti skladiščnih naprav in z neustrezno zgrajenimi lovilnimi prostori, za odpravo katerih je inšpektor izdal ureditvene odločbe. V enem primeru je bil zaradi neizpolnitve inšpekcijskega ukrepa, pravni in odgovorni osebi pravne osebe izdan plačilni nalog ter uveden postopek prisilne izvršbe.

Nadzor skladiščenja nevarnih snovi v dejavnosti in industriji so inšpektorji izvajali v obliki integriranega nadzora. Tako so bile odrejene sanacije, ki zahtevajo tudi velika investicijska vlaganja na večjih rezervoarskih prostorih, družbam Petrol d.d., Eko nafta d.o.o. Lendava in Zavod za blagovne rezerve RS lokacija Lendava. Del odrejenih ukrepov je že izvršen, s tem pa je zagotovljena tudi večja varnost pred onesnaženjem z vsebinami rezervoarjev. Inšpektor je Eko nafti tudi prepovedal nadaljnjo uporabo določenih rezervoarjev zaradi izredno slabega stanja le-teh. Tudi v manjših družbah so bili odrejeni ukrepi na skladiščnih napravah, kot na primer v Imgrad Ljutomer d.o.o., Planika Turnišče d.o.o., KG Rakičan TMK Lipovci d.o.o. Zavezanec Klinični center Ljubljana je v letu 2006 izpolnil obveznosti, ki so mu bile odrejene v letu 2005 v zvezi s preizkusi tesnosti trinajstih skladiščnih naprav za kurilno olje, ki jih ima nameščene na devetih lokacijah v Ljubljani. Podzemni, nadzemni ter enoplaščni v lovilnem bazenu oziroma dvoplaščni rezervoarji, prostornine od 200 - 25.000 litrov, so bili pregledani s strani pooblaščenice organizacije, odpravljen pa so bile tudi vse nepravilnosti ugotovljene s strani pooblaščenice organizacije, tako na skladiščnih napravah kot tudi na pripadajoči opremi.

Vodonosnik ljubljanskega polja – podtalnica

Inšpekcija je izvajala nadzor nad predpisi, s katerimi je zaščiten vodonosnik Ljubljanskega polja kot vodovarstveno območje in kot vodonosnik, ogrožen zaradi fitofarmaceutskih sredstev in lahkih kloriranih ogljikovodikov. Predpisi so v pristojnosti nadzora več

inšpekcij: inšpekcije za okolje (na območjih nekmetijskih, drugih površin), kmetijske inšpekcije (na območjih kmetijskih površin) in zdravstvene inšpekcije (zdravstvena ustreznost pitne vode).

Glede na to, da je s 01. 01. 2006 pričela veljati prepoved rabe kmetijskih in drugih nepozidanih zemljišč za vrtilčke na najožjem vodovarstvenem območju vodnega telesa vodonosnika Ljubljanskega polja, je inšpekcija za okolje v tem letu opravila ogled na najožjih vodovarstvenih območjih zajetij Šentvid, Kleče, Jarški prod in Hrastje. Ugotovila je, da se na najožjih vodovarstvenih območjih zajetij Šentvid, Kleče in Hrastje še vedno nahajajo vrtilčki na zemljiščih, za katera iz uradnih evidenc geodetske uprave RS izhaja, da so kmetijska zemljišča in kot taka niso predmet nadzora inšpekcije za okolje glede na Uredbo o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja. Ugotovljeno je tudi bilo, da na najožjem vodovarstvenem območju zajetja Jarški prod ni vrtilčkov. O ugotovljenem stanju v zvezi z vrtilčkarstvom na območju omenjenih zajetij je bila obveščena pristojna kmetijska inšpekcija.

Urejanje voda in gospodarjenje z njimi

Na področju urejanja voda in gospodarjenja z njimi so inšpektorji opravili 734 nadzorov, izrekli 300 ukrepov za odpravo nepravilnosti in uvedli 40 postopkov po Zakonu o prekrških.

Na področju nadzora visokih pregrad, jezov in drugih vodnogospodarskih objektov je inšpekcija med drugim ukrepala v primeru sanacije visokovodnih nasipov, ki varujejo naselja Dolnja Bistrica, Hotiza, Kot, Gaberje, Petišovci in Benica. Nasipi na omenjenem odcepu niso več tesni, prepuščajo vodo, zaradi tega so nestabilni in se mestoma voda preliva preko njih. Za sanacijo nastalih razmer je bila izdana inšpekcijska odločba.

Največ dela je bilo opravljenega v zvezi s posegi na vodno in priobalno zemljišče, kot so npr.: postavitve različnih objektov, kanaliziranje vodotokov v cevi, urejevanja brežin in razni drugi posegi, saj so inšpektorji opravili 531 pregledov, izrekli 213 inšpekcijskih ukrepov in uvedli 27 postopkov o prekršku. Posege večinoma izvajajo posamezniki z namenom »utrditve« brežine, odlaganja odvečnega materiala in ureditve kmetijskih površin v neposredni bližini vodotokov. Težji primeri posegov na vodno in priobalno zemljišče so povzročeni s strani pravnih oseb, ki posedujejo gradbeno mehanizacijo in imajo za delo v bližini vodotokov potrebno gradbeno dokumentacijo, z ali tudi brez vodnega soglasja. V zvezi s tem se je izpostavil problem določitve meje priobalnega zemljišča, ki je sicer v Zakonu o vodah določen s 5 oz. 15 metri razdalje (glede na kategorijo vodotoka) od izrazite geomorfološke spremembe brega, v naravi pa je po odlaganju velikih količin materialov in drugih opravljenih delih ta meja zelo težko določljiva. V takih primerih je bila v postopek vključena Agencija RS za okolje.

Medijsko zelo odmeven je bil poseg v dolini reke Dragonje, ko je samostojni podjetnik iz Kopra nedovoljeno posegel v vodno zemljišče in vodno telo reke Dragonje. Izdana je bila odločba o prepovedi izvajanja nadaljnjih del in odrejena sanacija stanja.

Na območju OE Ljubljana je inšpektor, pristojen za vode, v letu 2006 obravnaval večje število nedovoljenih posegov v vodna in priobalna zemljišča (poseg na vodno in priobalno zemljišče Ljubljance, v poplavno območje Barja v bližini Iške, gradnja pristana ob vodotoku Ljubljana na Barju, poseg v breg Malega grabna, gradnja mostu čez Črni potok na območju Babne gore, poseg v Žerovnikov graben...), ki so imeli trajen ali začasen vpliv na vodni režim ali stanje voda. Za odpravo teh vplivov je bil zavezancem izrečen ukrep prepovedi nadaljevanja posega, ne pa tudi ukrep za odpravo škode in povrnitve v prejšnje stanje, ki ga sicer določa ZV-1, ker pri že izvedenih posegih na vodna in priobalna zemljišča praviloma ni moč določiti stanja pred posegom.

Kljub pogostemu opozarjanju pristojnih v preteklih letih na problematiko (ne)vzdrževanja vodotokov, inšpekcija tudi v letu 2006 ugotavlja, da se je stanje na področju varstva voda pred škodljivim delovanjem voda glede na preteklo leto še poslabšalo. Nevzdrževanje voda (povirja so povsem zanemarjena) ima za posledico nedovoljene in nestrokovne posege posameznikov, lastnikov priobalnih zemljišč z namenom »samourejanja« problematike škodljivega delovanja voda oziroma varovanja lastnine (zemljišča, objekta). Kot primer naj omenimo poseg, ki ga inšpekcija obravnava na območju Polhovega Gradca. Investitor je na zanemarljeni in nevzdrževani hudourniški pregradi zgradil počitniški objekt, pri čemer pa je strugo hudournika preuredil glede na svoje potrebe, s čemer pa je vzpostavil stanje stalnega in neposrednega ogrožanja ožjega in širšega območja zaradi škodljivega delovanja hudourniških voda.

Omenimo naj še, da se problematika nevzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč mejnih rek Čabranke in Kolpe stopnjuje. Inšpekcija ugotavlja, da še vedno ni prišlo do nujne in prepotrebne sanacije plazu na levem bregu Čabranke, dolvodno od izvira Čabranke v Čabru, kot tudi ne do odstranitve sipine na reki Kolpi v Bosljivi loki. Dodatno škodo na nevzdrževanem vodnem in pribrežnem zemljišču obeh rek na slovenski strani pa povzroča izvajanje posegov na hrvaški strani (gradnja protipoplavnega zidu, raznih objektov za stabilizacijo brežin, obrežnih zidov, odvzemi plavin...). Neurejena pa še vedno ostajata tudi pritoka reke Kolpe - Kuželj in Fara.

Inšpekcijski nadzor smo opravili tudi pri nosilcih koncesij za odvzem in gospodarsko izkoriščanje naplavin reke Soče, Bače in Tolminke. Ugotavljamo, da je na tem področju po podelitvi koncesij leta 2004 bistveno manj kršitev.

2.3.4. Varstvo narave

Nadzor po predpisih, ki urejajo področje varstva narave, je inšpekcija opravila 291-krat in pri tem izrekla 88 ukrepov ter uvedla 12 postopkov po Zakonu o prekrških.

Biotska raznovrstnost

Na področju biotske raznovrstnosti je bilo opravljenih 51 pregledov, izrečenih 13 ukrepov ter obravnavan 1 primer kršitve po Zakonu o prekrških.

Z izvajanjem ukrepov varstva prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, vključno s habitati in ekosistemi, je cilj zagotoviti ohranjanje biotske raznovrstnosti. Izvajanje teh ukrepov omogoča trajnostno rabo sestavin biotske raznovrstnosti ter zagotavlja ohranjanje naravnega ravnovesja. Inšpekcija je na tem področju delovala le po principu odzivanja na prijave.

Med drugim smo obravnavali nedovoljeni poseg v reko Dragonjo, kjer je samostojni podjetnik iz Kopra z izvedenim posegom povzročil uničenje habitatnega tipa in s tem življenjski prostor ogroženih vrst. Odrejena je sanacija naravne vrednote in zaradi suma storitve kaznivega dejanja poškodovanja naravnega okolja (333. čl. KZ) podana kazenska ovadba. Povzročitelj je takoj, ko so bili odrejeni sanacijski ukrepi, pričel z upravnim postopkom za sanacijo območja.

Na območju Kočevja in Blok je inšpekcija izvedla nadzor nad izvajanjem določb Uredbe o varstvu samoniklih gliv, pri čemer pa ni bilo ugotovljenega neprimerne nabiranja gob kot tudi ne presejanja predpisanih količin nabranih gob.

V zvezi z nadzorom bivalnih razmer živali v ujetništvu je bilo opravljenih 25 pregledov na podlagi Odredbe o bivalnih razmerah in oskrbi živali prosto živečih vrst v ujetništvu ter izrečenih 7 ukrepov za ureditev stanja.

Med drugim smo ukrepali v primeru zagotovitve ustreznih bivalnih razmer za opico marmozetko in opico kapucinko v trgovinah za male živali ter v primerih posedovanja rakuna.

Varstvo naravnih vrednot

Inšpektorji so nadzor opravili 227-krat in pri tem izrekli 65 ukrepov in uvedli 9 postopkov o prekršku.

Akcija inšpekcijskega nadzora varovanih območji je potekala od junija do avgusta 2006 in je vključevala nadzor na 36. varovanih območjih v Sloveniji. Osnovni cilj akcije je bil vzpostaviti sistematičen nadzor nad stanjem varovanih območjih v Sloveniji.

Od vseh pregledanih območij jih je 27 imelo status posebnega varstvenega območja - NATURA 2000, 8 območij je bilo določenih kot naravna vrednota državnega pomena, 1 območje je imelo status ekološko pomembnega območja. Posamezno območje je v večini primerov imelo več naravovarstvenih kategorij hkrati. Delo inšpektorjev je obsegalo direktni nadzor na terenu samem in indirektni nadzor, ki je predstavljal pridobivanje informacij od upravljavca varovanega območja oziroma od predstavnikov ZRSVN.

Vsa varovana območja, ki so bila predmet inšpekcijskega nadzora, je ustanovila država, le 9 območij ima določenega upravljavca. To so območja, ki so bila zavarovana že pred določitvijo območij NATURA 2000 (Orlica kot del RP Kozjansko, Sečoveljske soline, Sečovlje – Churto Pichetto, Sečovlje – Ob rudniku, Pokljuška barja kot del Triglavskega narodnega parka, Notranjski regijski park, Benkova šuma – rastišče grmičastega dišečega volčina, Akumulacijsko jezero ob Dolenskem potoku in Dolenski potok).

Na podlagi izvedene akcije je bilo ugotovljeno, da se večina pregledanih varovanih območij nahaja v ugodnem stanju. Upravljavski načrti za varovana območja še niso izdelani, prav tako večina varovanih območij še nima določenega upravljavca in vzpostavljene naravovarstvene službe. Izvajanje varstvenih ukrepov v varovanih območjih ne dosega zahtevanih norm, ki jih postavlja slovenska naravovarstvena zakonodaja. Za večino pregledanih varovanih območij so že opredeljeni dejavniki, ki ogrožajo stanje habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst, ki se nahajajo v posameznem območju. Najpogostejši dejavniki so nedovoljeni posegi v prostor, prekomerno gnojenje kmetijskih površin, na travniških habitatnih tipih zaraščanje, v gozdnih habitatnih tipih pa postavitev gozdnih prometnic in način gospodarjenja z gozdom.

V okviru akcije je bilo s strani inšpektorjev za okolje izrečenih 14 ukrepov.

Pri obravnavanju zadev, ki so se nanašale na posege fizičnih in pravnih oseb v varovana območja, izstopa predvsem problematika nepoznavanja Zakona o ohranjanju narave in podzakonskih aktov oziroma neizvajanje določb teh predpisov pri izdajanju lokacijskih informacij in gradbenih dovoljenj za posege v prostor, tako na lokalni kot na državni ravni. Rezultat tega je, da odlagajo zemeljski izkop, gradbene in druge odpadke na varovana in zavarovana območja, ne da bi bilo za to pridobljeno naravovarstveno soglasje in okoljevarstveno dovoljenje. Še posebej je ta problem izkazan na varovanem območju Natura 2000 na Ljubljanskem barju, v Komendski dobravi, Lukovici ter Prevojah pri Domžalah. Zaradi posega v naravno vrednoto državnega pomena Močilnik je bila odrejena prepoved gradnje objekta, družba Hofer nepremičnine d.o.o. Ljubljana, ki v Lukovici gradi distribucijski center, pa je na podlagi inšpekcijskega ukrepa, v skladu z lokacijskim načrtom in gradbenim dovoljenjem ter ob upoštevanju mnenja in usmeritev Zavoda RS za varstvo narave, uredila nadomestni habitat prehodnega barja.

V tem letu je inšpekcija za okolje kar v nekaj primerih ukrepala zoper kršitelje, ki so v naravnem okolju vozili z motornimi vozili. Gre za vožnje po Vrbskem in Žovniškem jezeru z vodnimi skuterji po gladinah jezer. Na osnovi poročil o prekršku, ki so jih na inšpekcijski

organ naslovile policijske postaje iz območja Celja, so bili izdani plačilni nalogi z izrečeno globo.

Izdana je bila odločba o prepovedi vožnje z motokros motorji na območju zavarovanega območja ter uvedeni inšpekcijski postopki v zvezi z dostopnimi mesti raftarjev in kajakašev v območju Triglavskega narodnega parka.

2.3.5. Kemikalije in GSO

Ozonu škodljive snovi

Nadzor na tem področju je inšpekcija opravila 39-krat in izrekla 9 ukrepov. Pregledi so bili opravljeni v okviru rednih integriranih pregledov dejavnosti, kjer so vgrajene večje klimatske naprave in hladilni sistemi.

Nadzor gensko spremenjenih organizmov(GSO)

V letu 2006 je Inšpekcija za okolje in naravo pričela z nadzorom izvajanja Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi. Zakon in podzakonski akti urejajo ravnanje z GSO, določajo ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje možnih škodljivih vplivov na okolje (zlasti glede ohranjanja biotske raznovrstnosti) in na zdravje ljudi, do katerih bi lahko prišlo pri delu z GSO v zaprtih sistemih, namernem sproščanju GSO v okolje ali dajanju GSO ali izdelkov, ki vsebujejo GSO ali so sestavljeni iz njih ali njihovih kombinacij, na trg. Cilj nadzora je prisiliti zavezance k ravnanju z GSO v skladu z zahtevami zakonodaje in na ta način prispevati k doseganju ciljev zastavljenih s samim zakonom.

Na osnovi seznama gospodarskih družb oz. ustanov, v katerih naj bi se izvajala dela z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtih sistemih, ki smo ga prejeli od Direktorata za okolje, Sektor za biotehnologijo, smo za nadzor izbrali pet institucij, in sicer: Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, Medicinska fakulteta, Institut za mikrobiologijo in imunologijo, Inštitut Jožef Stefan, Zavod za transfuzijsko medicino in Lek d.d. Pri navedenih institucijah je inšpekcija preverjala, ali so vsi pravni subjekti, ki se ukvarjajo z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtih sistemih, prijavili svojo dejavnost na način, kot to določa Pravilnik o vsebini prijave zaprtega sistema in prijave dela z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtem sistemu (Ur. l. RS, št. 65/2004).

Ugotovljeno je bilo, da so se tri institucije izrekle, da izvajajo delo z GSO in so tudi podale prijavo za vpis v evidenco, dve instituciji pa sta podali pisno izjavo, da se pri njih ne izvajajo dela z GSO.

2.3.6. Industrijsko onesnaževanje

Opravljen je bilo 1237 nadzorov, izrečenih 633 ukrepov ter uvedenih 44 postopkov o prekršku.

Naprave, ki lahko povzročijo onesnaženje večjega obsega (IPPC naprave)

Tudi v tem letu so inšpektorji nadaljevali z rednim integriranim inšpekcijskim nadzorom pri vseh zavezancih, ki si bodo morali glede na vrsto svoje dejavnosti za obstoječe naprave, ki lahko povzročijo onesnaženje večjega obsega, do predpisanega roka - 31. oktober 2007 pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. Ti zavezanci tudi letos intenzivno nadaljujejo z izvajanjem ukrepov za uskladitev obratovanja obstoječih naprav z okoljevarstvenimi predpisi, tako na področju emisije snovi v zrak, emisije snovi v vode, hrupa v okolje, ravnanja z odpadki, preprečevanja nesreč in omejevanja njihovih posledic. Omenjamo le nekatere primere, ki uspešno izvajajo odrejeni sanacijski program:

- Družba Termo je podala prvo fazno poročilo o izvajanju sanacijskega programa. Namestili so sežigalno napravo za sežig dimnih plinov iz trdilne komore linije 1. S tem posegom so emisije snovi v dimnih plinih pod dopustno mejo. Za znižanje emisije SO₂ v dimnih plinih iz kupolne peči linije 1 in 2 za izdelavo kamene volne je družba zamenjala cementno vezivo za izdelavo briketov.
 - Družba Acroni d.o.o. Jesenice je še pred rokom določenim v sanacijskem programu zgradila novo napravo za zajemanje odpadnih plinov in dodatno čistilno napravo v Jeklarni in s tem bistveno prispevala k odpravi emisij iz razpršenih virov, ki so bili vsa leta kritična točka glede obremenjevanja okolja in predmet številnih pritožb v preteklosti. Projekt v celoti še ni zaključen.
 - Družba Lafarge Cementarna je pravočasno vložila vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja, izvaja pa tudi sanacijski program v zvezi z preseženimi emisijami snovi v zrak, za katerega je dobila soglasje ARSO. V okviru tega programa potekata izgradnja čistilne naprave za odpadne pline, ki bo predvidoma pričela delovati v juniju 2007 in gradnja zaprtega skladišča za klinker.
 - Prav tako je na ARSO podala vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja družba IGM Zagorje, ki je svojo dejavnost na vseh področjih, razen na področju hrupa, uskladila z okoljevarstvenimi predpisi. Preseganje ravni hrupa v nočnem času, ki je bilo ugotovljeno pri zadnjih meritvah, bo družba sanirala v naslednjih mesecih.
 - Termoelektrarna Trbovlje je primer družbe, ki je že zaključila izvedbo sanacijskega programa. V okviru tega programa je zavezanec zgradil čistilno napravo za SO₂, ki je v oktobru 2005 pričela s poskusnim obratovanjem. Izvedla je tudi sanacijo odpadne tehnološke vode, ki zaradi previsoke koncentracije trdnih delcev ni bila primerna za izpust v reko Savo, in sicer tako, da je vključena v zaprt sistem, ki predstavlja tehnološko fazo hlajenja žindre.
 - V družbi Salonit Anhovo d.d. je odrejeni sanacijski program v zaključni fazi izvajanja. Vse spremembe in predvidene nove investicije so že vključene tudi v novo IPPC dovoljenje, ki bo razgrnjeno za javnost v začetku leta 2007.
 - Družba Vipap Videm Krško je v začetku julija 2006 v sklopu izvajanja sanacijskega programa prenehala izdelovati celulozo. S tem je bil dokončno odpravljen do tedaj pomemben vir onesnaževanja zraka z žveplovim dioksidom in prahom.
- Sanacijski programi potekajo tudi v Termoelektrarni-Toplarni Ljubljana (zmanjšanje čezmerne hrupa), v Jati Emona d.d. farma Duplica in v Koto d.d. Ljubljana (zmanjšanje čezmerne obremenjevanja z odpadno tehnološko vodo) ter v SŽ Metal Ravne (zmanjšanje emisij snovi v zrak in v vode ter čezmerne hrupa).

Inšpekcija je v tem letu sodelovala v postopkih izdaje okojevarstvenih dovoljenj številnih zavezancev: Salonit Anhovo d.d. Anhovo, Martex d.o.o. Volčja Draga, Goriške opekarne d.d. Renče, Solkanska industrija apna d.o.o. Solkan, Fructal d.d. Ajdovščina, Livarna Gorica d.d. Nova Gorica, Vitiva d.o.o. Pinus TKI d.d. Rače, URSA SLOVENIJA Novo mesto, Termo na lokaciji v Škofji Loki in drugi

Želimo poudariti, da so inšpektorji s svojim strokovnim znanjem in konstruktivnim delom pripomogli, da bodo predpisana dovoljenja izdana pravočasno in kvalitetno izdelana.

Inšpekcijski nadzor smo izvajali tudi v podjetjih, katerim je inšpekcija za okolje odredila sanacijske ukrepe za zmanjšanje čezmerne obremenitve okolja na posameznih področjih emisij v okolje (IUV Industrija usnja Vrhnika d.d., TKI Hrastnik, Cimos Titan d.o.o., Helios TBLUS d.o.o., Eti d.d., obrat Steatit Kamnik...).

Posebej omenjamo le nekatere:

- MEMO AB d.o.o. Škofja Loka je prekomerno obremenjeval okolje z emisijami lesnega prahu, kar je bilo premet pogostih pritožb krajanov. V letu 2006 je na podlagi ukrepov inšpektorja rekonstruiral odpraševalni sistem lesnega prahu na način, da je sistem odpraševanja zaprl, tako da nima izpustov v okolje. Družba MEMO AB d.o.o. s tem ni več zavezanec za opravljanje občasnih meritev emisij v zrak.
- Iskra-Avtoelektrika d.d. je izvedel odrejene sanacijske ukrepe za zmanjšanje prekomerne emisije snovi v zrak iz naprave za impregnacijo.
- V črnomaljskem obratu družbe Livar d.d. Ivančna Gorica je prihajalo poleti 2006 do pogostih izpadov delovanja filternega sistema na kupolni peči ter do čezmernih emisij pri pripravi livarskega peska zaradi dotrajanega filtra. Z odločbo so bili odrejani ukrepi za zagotovitev potrebne obratovalne zanesljivosti filtra na kupolni peči in zagotovitev ustreznega delovanja filtra pri pripravi livarskega peska. Ukrepa sta bila izvršena, pri čemer je bi filter pri pripravi peska nadomeščen z novim drugačnega tipa.
- Družba Valji d.o.o. Štore je na osnovi izrečenih ukrepov v letu 2006 zgradila čistilno – odpraševalno napravo ter primarni in sekundarni zajem odpadnih plinov v obratu Livarna. Zavezanec je tako usklajen tudi z zahtevami referenčnega dokumenta za kovačnice in livarne glede izvajanja najboljših razpoložljivih tehnik.
- Podjetje Cetus d.d. je na osnovi inšpekcijske odločbe zagotovilo zmanjšanje preseženih koncentracij Ag pod predpisano MDK. Sanacija je bila izvedena z uvedbo CTP tehnologije v obratu reprodukcije, ki v pretežni meri zamenjuje uporabo strojev Screen, ki so povzročali čezmerno obremenjevanje okolja z Ag.

Zmanjšanje tveganja za okolje zaradi večjih nesreč z nevarnimi kemikalijami

V letu 2006 smo nadzirali obrate manjšega in večjega tveganja za okolje v skladu z uredbo ter Programom inšpekcijskega nadzora nad viri tveganja za okolje za obdobje 2005 do 2007. Plan smo v celoti izpolnili. Ugotovljeno je bilo, da so vsi upravljavci obratov večjega tveganja za okolje izdelali varnostno poročilo in ga posredovali v potrditev ministrstvu. Odločbe o potrditvi varnostnega poročila ni prejel še noben upravljavec razen družbe Atotech. Noben upravljavec tudi še nima okoljevarstvenega dovoljenja. Nepravilnosti so bile ugotovljene večinoma pri obratih manjšega tveganja za okolje. Vzrok je v tem, da zavezanci na tem področju niso dovolj aktivni, v glavnem zaradi pomanjkanja usposobljene delovne sile, omejenih finančnih možnosti, predvsem pa zaradi nejasne zakonodaje pri določanju obveznosti in vsebine zasnove zmanjšanja tveganja za okolje za upravljavce obratov manjšega tveganja za okolje.

V letu 2006 so bili pregledani vsi obrati večjega tveganja za okolje in tretjina evidentiranih obratov manjšega tveganja za okolje. Pri obratih večjega tveganja za okolje je bilo pregledano področje obratovanja in vzdrževanja obrata, obvladovanja sprememb v obratu ter opredelitve in vrednotenja večjih nesreč, pri čemer ni bilo ugotovljenih večjih nepravilnosti.

Opravljen je bil izredni pregled v podjetju Fenolit d.d. v Borovnici, v katerem je poleti 2006 prišlo do nesreče s »Seveso« snovjo, v kateri je en delavec umrl. Na pregledu so bile ugotovljene nepravilnosti oziroma ravnanje zavezanca v nasprotju s predpisom. Družba ni v predpisanem roku prijavila obrata tveganja za okolje in ni izdelala informacije za javnost o varnostnih ukrepih. Za odpravo slednjega je bil izrečen inšpekcijski ukrep.

Opravljen je bil tudi skupni ogled s SEVESO eksperti v podjetju LEK d.d. Lendava.

Emisije snovi v zrak iz ostalih naprav

Inšpektorji so opravili 336 nadzorov in izrekli 155 ukrepov ter uvedli 20 postopkov o prekršku.

Inšpektorji ugotavljajo, da se na področju nadzora emisij snovi v zrak iz tehnoloških obratov pri zavezancih, ki imajo več virov emisije snovi, nadaljuje trend naraščanja opuščanja meritev posameznih virov. Ta tendenca je prisotna že nekaj let, razlog pa je (pre)visok strošek meritev. Zaradi navedenega so obratovalni monitoringi nepopolni in ne izkazujejo dejanskega stanja emisije snovi v zrak, kar je podlaga za odločanje v inšpekcijskem postopku. Inšpektorji ugotavljajo, da nekateri zavezcanci ne pošiljajo letnih poročil ministrstvu ali da so poslana poročila izdelana kar na podlagi meritev iz prejšnjih let, čeprav zavezcanci niso pridobili dovoljenj za opustitev meritev. V takih primerih so bili izrečeni inšpekcijski ukrepi.

Kurilne naprave

Na področju emisij snovi iz kurilnih naprav so inšpektorji opravili 458 nadzorov, izrekli 324 ukrepov in uvedli 12 postopkov o prekršku.

Tako kot v letu 2005 so se tudi v letu 2006 nadaljevale pogoste prijave krajanov Duplice in občine Kamnik, da kurilna naprava družbe Tisa d.o.o. na Duplici ne deluje v skladu s predpisi s področja emisije snovi v zrak in da zaradi uporabe neustreznih goriv čezmerno obremenjuje okolje. Na dvanajstih inšpekcijskih pregledih v družbi ni bilo ugotovljenih dejstev, ki bi potrjevala navedbe prijaviteljev. V okviru obratovalnega monitoringa, ki ga družba redno izvaja, so bile v mesecu novembru opravljene meritve, ki izkazujejo, da noben od merjenih parametrov emisije snovi v zrak ni presegel s predpisom določene vrednosti. Tudi vsakokratno preverjanje sestave goriva, ki ga družba uporablja, niso potrdile navedb prijaviteljev, da se med lesnimi sekanci nahajajo odpadki.

V letošnjem letu je inšpekcija za okolje obravnavala več prijav koncesionarjev za izvajanje dimnikarske službe, ki so se nanašale na onemogočanje dostopa do male kurilne naprave, onemogočanje pregleda naprav, njenega vzdrževanja (čiščenje kurilne naprave in dimnih vodov) in zavračanja izvedbe meritev emisije s strani uporabnikov te obvezne storitve, ker da je meritve že opravil drug koncesionar oziroma pooblaščen serviser. Zavezancem je bilo z opozorili odrejeno, da kot lastniki male kurilne naprave v določenem roku izpolnijo predpisane obveznosti v zvezi z njeno oskrbo. Omenimo pa naj, da je bilo v tem letu na inšpekcijo za okolje posredovanih tudi veliko število pritožb uporabnikov dimnikarskih storitev, ki so se nanašale na nestrokovno delo izvajalcev dimnikarskih storitev, na slabo in nepopolno opravljene storitve, na neprimeren odnos izvajalcev teh storitev do uporabnika in na zaračunavanje storitev, ki pa da jih izvajalec sploh ni opravil. Prijavitelji so v večini primerov podali zahtevo oziroma neutemeljeno pričakovali, da inšpekcija ukrepa v smislu odvzema podeljene koncesije in bili ogorčeni ob informaciji, da inšpektor za tak ukrep nima zakonske podlage v predpisih s svojega delovnega področja.

V zadnjem delu leta 2006 se je močno povečalo število prijav zaradi povišanja cen opravljanja teh storitev. Ker področje sodi v pristojno reševanje tržne inšpekcije, smo zadeve odstopili v pristojno reševanje.

Sporočil izvajalca javne službe, da pomanjkljivosti ugotovljene pri opravljanju svojih storitev niso odpravljene, nismo prejeli.

2.3.7. Hrup

Nadzor nad predpisi, ki urejajo področje hrupa, so inšpektorji opravili 691-krat, ukrepali v 343 primerih ter uvedli 30 postopkov o prekršku.

Pri nadzoru industrijskih obratov pogosto ugotavljamo, da ti v veliko primerih ne izvajajo prvih meritev v primeru novozgrajenih ali rekonstruiranih virov hrupa kot tudi ne občasnih

meritev v okviru obratovalnega monitoringa (ETI d.d., obrat Steatit Kamnik, Grebenc d.o.o., Dolenja vas, Telekom Slovenija d.d., Ljubljana, Livarstvo d.o.o. Borovnica, Delo tiskarna d.d. Ljubljana, A-Cosmos Ljubljana, KMAG Ljubljana, Izpušni sistemi Lauš, Protect GL, Avtousluže Štekar, Interservice Ljubljana...). Uvedeni so bili postopki o prekršku.

Ugotavljamo tudi, da nekaj zavezancem kljub izvedenim sanacijskim ukrepom še vedno ni uspelo znižati ravni hrupa do predpisanih vrednosti. Kot primer navajamo podjetje SCT Strojegradnja iz Ljubljane, ki mu je inšpekcija po predložitvi načrta sanacije, izdelanega s strani pooblaščenca za meritve na podlagi simulacije stanja, odredila sanacijo virov čezmernega hrupa. Ker podjetje kljub izvedbi dodatnih ukrepov še ni uspelo povsem sanirati čezmernega hrupa dejavnosti, se je odločilo, da preneha z nadaljevanjem izgradnje protihrupne ograje (v katero je doslej vložilo več kot 10 mio SIT) in preseli del proizvodnje v notranjost tovarniškega dvorišča.

Družba Salonit d.d. Anhovo je v okviru odrejenega sanacijskega programa zgradila pokrito halo za sipke materiale ter izvedla protihrupno izolacijo mlinice cementa. Na ta način so sanirali vire hrupa, ki so bili najbolj moteči za bližnji naselji Krstenice in Bodrež.

Tudi podjetje Žagarstvo in avtoprevoznništvo Lončar, ki je okolje čezmerno obremenjevalo s hrupom, je izvedlo sanacijo z montažo protihrupne ograje. Prve meritve po sanaciji so pokazale, da podjetje okolja ne obremenjuje več čezmerno, kljub temu pa se pritožbe sosedov nadaljujejo. Družba je v decembru 2006 pridobila tudi okoljevarstveno dovoljenje glede emisij hrupa.

Inšpekcija je zaradi pritožb krajanov obravnavala tudi hrup, ki ga povzroča stroj za separacijo kamnitih agregatov za pripravo betona pri zavezancu Sava separacija d.o.o. iz Dol. Boštanja. Izvedena je bila sanacija hrupa z izgradnjo protihrupne pregrade, nato pa meritve, ki niso izkazovale prekoračitev mejnih vrednosti pri obratovanju v dnevnem času. V novembru 2006 so se pritožbe krajanov v zvezi z hrupom zopet pojavile, postopek še ni zaključen.

Zavezanec Slovenske železnice d.d. Maribor je izdelal program sanacije za progo Maribor – Dravograd, kjer je bila izvedena rekonstrukcija proge (zgrajen drugi tir) in s tem povečana obremenitev s hrupom. Program je bil izdelan v skladu s poročilom pooblaščenca organizacije o meritvah ravni hrupa. V letu 2007 bodo pričeli z izvajanjem I. faze programa sanacijskih ukrepov.

Na podlagi odločbe inšpektorja so bile izvedene meritve hrupa na novozgrajeni železniški progi v Puconcih. Rezultati meritev izkazujejo prekomerno obremenitev območja s hrupom. Ukrepanje inšpektorja se bo nadaljevalo po sprejetju operativnih programov varstva pred hrupom, za sprejetje le-teh pa prehodni roki še niso potekli.

Večje število prijav, ki jih je inšpekcija obravnavala, se je nanašalo na hrup iz gostinskih lokalov, manjših obrtnih delavnic ter tudi izvajanja kmetijske dejavnosti. Pogosto se prijavitelji skupaj s hrupom iz gostinskih lokalov pritožujejo tudi nad neprijetnimi oziroma prekomernimi vonjavami iz kuhinj, ki pa ne morejo biti ugotovljene, saj veljavne zakonodaje na tem področju ni.

2.3.8. Elektromagnetno sevanje

Nadzor na tem področju je inšpekcija opravila 30-krat in izrekla 18 ukrepov.

V okviru letnega programa dela je inšpekcija opravljala nadzor pri zavezancih, ki imajo visokofrekvenčne vire sevanja (radarski in telekomunikacijski sistemi, pretvorniki, oddajni sistemi za brezžično komunikacijo...), za katere morajo zavezanec glede na tehnične karakteristike naprav izvajati monitoring elektromagnetnega sevanja. Pregledi monitoringov so bili opravljeni pri RTV Slovenija. Ti izkazujejo, da so kumulativne sevalne obremenitve pod mejnimi vrednostmi, ki jih določa predpis. Le v enem primeru, ko so izmerjene vrednosti

elektromagnetnega sevanja na antenskem sistemu na lokaciji Nanos presegale predpisane vrednosti, je zavezanec izvedel rekonstrukcijo vira sevanja in uspešnost te dokazal s ponovnimi meritvami, ki so izkazale, da so sevalne obremenitve pod predpisanimi mejnimi vrednostmi.

Tudi pri nizkofrekvenčnih virih sevanja inšpekcija ni ugotovila čezmernega obremenjevanja okolja. Obravnavanih je bilo tudi nekaj prijav občanov, ki so se nanašale na domnevno čezmerno obremenjevanje okolja baznih postaj z elektromagnetnim sevanjem na lokacijah v urbanem okolju, ki pa so se izkazale kot neutemeljene. Meritve elektromagnetnega sevanja, ki sta jih zavezanca Mobitel d.d. in Simobil d.o.o. opravila s pomočjo pooblaščne organizacije, za bazne postaje niso izkazale preseganja predpisanih mejnih vrednosti.

2.4. ZAKLJUČEK

Ocena stanja in ukrepi za povečanje učinkovitosti

Na podlagi analize stanja ugotavljamo, da smo zastavljene cilje, opredeljene v Načrtu nadzora za leto 2006, dosegli. Od načrtovanih 7100 je inšpekcija za okolje in naravo opravila 9202 pregledov. Največji delež nadzora pripada nadzoru ravnanja z odpadki, sledi nadzor emisij snovi v vode in industrijsko onesnaževanje ter tveganje. Tako kot v letu 2005 tudi letos beležimo porast dela na področju varstva narave, kjer je obseg opravljenega dela za 35 % večji od načrtovanega. Povečanje dela na tem področju lahko pripišemo dejstvu, da je delež zaščitene območij v Sloveniji velik, istočasno pa opazamo večjo skrb za varstvo narave pri ljudeh.

Izvajanje načrtovanega nadzora v obliki akcij se je izkazalo kot učinkovito in koristno, zato bomo v bodoče takemu načinu dela posvetili več pozornosti. Na osnovi ugotovitev inšpekcijskega nadzora v letu 2006 so inšpektorji za okolje največ aktivnosti opravili na področju nadzora ravnanja z gradbenimi odpadki.

Kljub opravljenemu delu inšpektorjev pa se stanje le počasi izboljšuje, predvsem zaradi dejstva, da sistem zbiranja in predelave teh odpadkov še ni vzpostavljen v celoti in na območju cele države, pomanjkljivo je poznavanje določil predpisa s strani zavezancev, na drugi strani pa nedelovanje sistema povzroča nejasno razmejene odgovornosti med investitorjem in izvajalcem gradbenih del za ravnanje z gradbenimi odpadki. Ugotavljamo tudi, da upravne enote pri izdaji gradbenih in uporabnih dovoljenj ne upoštevajo določil predpisa.

Število prejetih prijav je v porastu in predstavljajo v povprečju 35 % inšpekcijskega nadzora. Prijave se največ nanašajo na področja malih kurilnih naprav, komunalnih odpadnih voda (greznice), odlaganje raznih odpadkov v okolje ter vse pogosteje tudi na področju varovanja narave in posegov na vodna in priobalna zemljišča.

Porast prijav, ki se pogosto nanašajo na onesnaževalce manjšega pomena in jih inšpektorji nikakor ne morejo vedno obravnavati v razumnem roku, onemogoča izvajanje načrtovanega dela, ki temelji na velikosti in pomembnosti onesnaževalca. Večinoma gre pri prijavah za zadeve lokalnega pomena, ki po svoji izvirni pristojnosti sodijo v urejanje lokalne skupnosti. K visokemu številu prijav prispeva tudi nepoznavanje ali pa izigravanje prepisov s strani investitorjev, predvsem na področju varstva narave in zaščite voda. Ugotavljamo, da organi upravnih enot pri vodenju upravnih postopkov ne upoštevajo zahtev predpisov s področja varstva okolja, narave in zaščite voda.

Ugotavljamo tudi, da so izvajalci javnih služb varstva okolja slabo seznanjeni z zakonodajo, predvsem pa ne upoštevajo določil upravnega postopka. Predvsem na področju izvajanja dimnikarske službe ugotavljamo, da prevladujejo prijave, ki se nanašajo na slabo kvaliteto opravljenih storitev. Neredki pa so primeri, ko lahko govorimo o zlorabi zaupanja javnega pooblastila.

Ministrstvo je tudi v letošnjem letu sprejelo vrsto predpisov, ki so le še povečali obseg dela inšpekcije za okolje in naravo. Ne glede na dejstvo, da materialni predpisi določajo vzpostavitev nadzorne službe na področju varstva okolja, narave in voda, ki bi lahko močno razbremenile delo inšpektorjev, te službe niso bile vzpostavljene. Po drugi strani pa ugotavljamo, da se številne prijave nanašajo na zadeve, ki jih samostojno urejajo lokalne skupnosti in bi jih lahko tudi nadzirale.

Povečanje obsega dela je inšpektorjem za okolje prinesel tudi Zakon o prekrških, saj so inšpektorji z januarjem 2005 postali prekrškovni organi, kar potrjuje tudi število uvedenih postopkov o prekrških. Učinek tega pa se je izkazal tudi za koristnega, saj so inšpektorji pri zavezancih dosegli, da so bolj dosledno in v predpisanih rokih izpolnili inšpekcijske ukrepe.

Tabela 1: Statistični prikaz inšpekcijskega dela po območnih enotah

območne enote	pregledi - število	ukrepi - število					prekršek - število			kaznivo dejanje predlog
		odločba		opozorilo	sklep	odstop	plačilni nalog	odločba	obdolžilni predlog	
		redni, izredni	pisna ustna							
CELJE	1057	82	11	357	168	23	18	35	0	0
KOPER	548	21	1	91	48	28	16	16	2	1
KRANJ	614	51	1	79	68	17	7	20	0	0
LJUBLJANA	2908	205	3	671	449	96	57	38	2	1
MARIBOR	2334	244	6	326	497	38	30	40	2	3
MURSKA SOBOTA	689	72	1	77	60	29	24	9	0	0
NOVA GORICA	576	21	2	146	50	14	3	8	0	0
NOVO MESTO	476	68	1	72	108	38	24	24	0	0
SKUPAJ	9202	764	26	1819	1448	283	179	190	6	5

Tabela 2: Realizacija plana 2006

področja	plan 2006	realizacija 2006	%
kakovost zraka	220	140	63,64
ravnanje z odpadki	3045	3810	125,12
kakovost voda, emisije v vode	1400	2227	159,07
urejanje voda in gospodarjenje z njimi	600	734	122,33
varstvo narave	215	291	135,35
kemikalije in GSO	50	42	84,00
industrijsko onesnaževanje in tveganja	860	1237	143,84
hrup	670	691	103,13
elektromagnetno sevanje	40	30	75,00
skupaj	7100	9202	129,61

3. INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO PROSTORSKE INŠPEKCIJE

3.1 PRISTOJNOST IN POOBLASTILA

Na podlagi določil Zakona o graditvi objektov – ZGO-1 (Uradni list RS, št. 110/2002, 97/03 – odl. US, 41/03 – ZVO-1, 45/04 – ZVZP-A, 47/04, 62/04 – odl. US, 102/04 – prečiščeno besedilo in 111/05 – odl. US) inšpektorji nadzirajo:

- če imajo investitorji gradbeno dovoljenje za graditev objektov oziroma za dela, ki jih opravljajo, če dela opravljajo v skladu z dovoljenjem;
- če izvajalci in drugi udeleženci pri graditvi objektov, ko opravljajo dejavnost prostorskega načrtovanja, projektiranja, revidiranja, gradnje in gradbenega nadzora, izpolnjujejo pogoje, določene z zakonom...;
- če imajo lastniki za uporabo objektov uporabno dovoljenje, če objekte uporabljajo v skladu z dovoljenjem;
- če objekte vzdržujejo tako, da ti ne ogrožajo varnosti in zdravja ljudi ter okolice.

Gradbena inšpekcija nadaljuje tudi postopke po določbah Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor - ZUN (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86; Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93, 44/97 in 23/02 - odločba US) ter zakona o graditvi objektov - ZGO (Uradni list SRS, št. 34/84 in 29/86; Uradni list RS, št. 59/96, 45/99 in 52/00), ki sta prenehala veljati 01. 01. 2003. Število teh se zmanjšuje, ker postopke zaključujemo.

Osnovni cilji pri delu gradbene inšpekcije so:

- čim bolj učinkovito preprečevati nedovoljene gradnje;
- v vseh fazah graditve objektov zagotoviti izpolnjevanje z zakonom predvidenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov;
- zagotoviti izpolnjevanje predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z graditvijo objektov.

Vsa dejanja in postopki gradbene inšpekcije so namenjena doseganju teh osnovnih ciljev. Letu 2006 je tudi drugo leto dela inšpektorjev in nadzornikov v postopkih po določbah Zakona o prekrških. Dodaten cilj je bil tako tudi osvojitvev in izpolnitev prekrškovnih postopkov.

3.2. ORGANIZACIJA DELA

V sektorju za prostor sta:

- gradbena inšpekcija in
- geodetska inšpekcija.

V Območnih enotah IRSOP je sedaj 73 gradbenih inšpektorjev, v Uradu glavnega inšpektorja je direktor inšpekcije in 2 inšpektorja – skupaj torej 76 inšpektorjev. 67 inšpektorjev ima ustrezno izobrazbo, ki jo ZGO-1 določa za gradbenega inšpektorja, 9 inšpektorjev je nima. Ti bodo po sedaj veljavnem zakonu v prehodnem obdobju do 31. 12. 2009 delo inšpektorja še opravljali, potem pa le, če bodo pridobili ustrezno izobrazbo (najmanj visoko gradbeno ali arhitekturno, kot je to določeno v zakonu). Predlagali smo tudi spremembo ZGO-1, ki naj bi omogočila nadaljevanje dela vsem inšpektorjem.

Število gradbenih inšpektorjev v posamezni Območni enoti:

OE CE	11	OE MB	14
OE KP	9	OE MS	4
OE KR	5	OE NG	5
OE LJ	20	OE NM	5

Geodetski inšpektor je sedaj eden, ima tudi pooblastilo gradbene inšpekcije in prav tako vodi postopke gradbene inšpekcije.

3.3 UGOTOVITVE PRI DELU

3.3.1 Gradbena inšpekcija

Osnovna naloga gradbene inšpekcije je preprečevati nedovoljene gradnje in nadzirati izpolnjevanje z zakonom predvidenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah graditve. V okviru te naloge smo določili prioritete pri nadzoru tako po vrsti gradenj kot tudi po območjih nadzora, izbranih predvsem glede na obseg škode, ki bi bila lahko v primeru nedovoljene gradnje in drugih nezakonitih dejanj ter nepravilnosti pri gradnji povzročena.

Število novih nelegalnih gradenj (objekti, zgrajeni brez dovoljenj - zanje inšpektor naloži odstranitve) se je od leta 2002 zmanjšalo za več kot 1/3. V letu 2002 so gradbeni (tedaj urbanistični) inšpektorji izdali 1657 odločb o odstranitvi, v letu 2003 še 953 takih odločb, 890 v letu 2004, 995 v letu 2005 in 905 v letu 2006.

Za zadnja 3 leta moramo omeniti, da je v primerjavi z letom 2004 razlog za porast v tem, da je kar 150 odločb izdanih v zvezi z enostavnimi objekti, za katere gradbeno dovoljenje sicer ni potrebno in zadostuje lokacijska informacija, vendar pa investitor za to ni izpolnil vseh pogojev, določenih v »Pravilniku o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Uradni list RS, št. 114/2003 in 130/2004)«; objekt je npr. zgradil preblizu cesti in ni dobil soglasja upravljavca ceste, zato po zakonu gradbeni inšpektor izreče ukrep kot pri nelegalni gradnji.

Natančnejše stanje o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije je razvidno iz tabele št. 2 na strani 48.

V nadaljevanju natančneje opisujemo delo gradbene inšpekcije po posameznih prioritetah pri delu, določenih z letnim planom. Podatki o številu posameznih dejanj in ukrepov po prioritetah so razvidni tudi iz tabele št. 1 na strani 47.

3.3.1.1 Prioritete po vrstah gradenj

Nadzor nad gradnjo za trg

Nadzor smo intenzivno opravljali predvsem pri stanovanjskih in javnih objektih ter pri poslovnih stavbah. Pri nadzoru smo še posebej kontrolirali kvaliteto vgrajenih gradbenih proizvodov (opremljenost z ustreznimi listinami) in upoštevanje predpisanih postopkov pri vgrajevanju materialov. Večje nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Vse več je ugotovljenih predelav večjih stanovanj v večstanovanjskih objektih kot tudi družinskih hiš v manjša stanovanja. Pri tem mnogokrat niti ne gre za gradnje v smislu

gradbenih del kot tudi ne za spremembo namembnosti objektov, običajno se povečajo le vplivi objekta na okolico. Pri tem nadzoru je vzpostavljeno redno obveščanje davčne inšpekcije.

Inšpektorji so pregledali 954 objektov, izdali 106 odločb, 37 sklepov z denarno prisilitvijo, izrekli 12 denarnih kazni po ZIN, izdali 18 ukrepov za storjene prekrške in opravili 5 prisilnih izvršitev odločb.

Nadzor nad gradnjo industrijskih in infrastrukturnih objektov

Gradbeni inšpektorji so opravljali kontrolo predvsem tistih objektov, ki imajo vplive na okolje; ti predstavljajo zahtevne objekte po predpisih o graditvi objektov, še posebno tisti, ki sodijo med bodoče IPPC zavezance s področja okolja. Pri bodočih IPPC zavezancih (približno 175 velikih podjetij) pregledujejo predvsem stanje dovoljenj ter skladnost uporabe objektov in naprav z dovoljenji. Aktivnosti potekajo v sklopu prevzemanja predpisov in ureditve EU, predvsem v smeri pridobitve potrebnih uporabnih dovoljenj za vse objekte in naprave.

Gradbeni inšpektorji so ugotovili, da ima večina objektov in naprav ustrezna uporabna dovoljenja.

Pregledali so 1.076 objektov, izdali 121 odločb, izdali 30 sklepov z denarno prisilitvijo, izrekli 13 denarnih kazni po ZIN, izdali 53 ukrepov za storjene prekrške, podali 1 obdolžilni predlog in opravili 10 prisilnih izvršitev odločb.

Nadzor nad rekonstrukcijami starih objektov

Nadzor smo intenzivno opravljali predvsem v mestnih jedrih in drugih gosto naseljenih območjih, kjer bi bile posledice eventualnih nepravilnosti lahko najtežje. Večje nepravilnosti niso ugotovljene, kršitve predpisov se pojavljajo predvsem v primerih, kjer se objekti rekonstruirajo in dozidujejo z namenom bodoče prodaje. Največkrat je ugotovljena gradnja z namenom predelave objektov v stanovanja in manjše lokale.

Gradbeni inšpektorji so pregledali 1.328 objektov, izdali 231 odločb, izdali 26 sklepov z denarno prisilitvijo, izrekli 15 denarnih kazni po ZIN, izdali 71 ukrepov za storjene prekrške, podali 2 obdolžilna predloga in opravili 7 prisilnih izvršitev odločb.

Nadzor nad nedovoljenim odvzemanjem mineralnih surovin in nad vgrajevanjem mineralnih surovin

Novih nedovoljenih kopov je vse manj. Poleg večletnega intenzivnega nadzora gradbene inšpekcije so k temu pripomogli tudi učinkovitejši ukrepi inšpektorja, določeni z novim ZGO-1 - ukrep ustavitve del in vzpostavitve v prejšnje stanje oziroma sanacije pri nelegalnem kopu ter bistveno višje kazni za prekršek – do 30 mio SIT za pravno osebo, do 450.000 SIT za posameznika.

Omeniti moramo tudi aktivnosti državnega pravobranilstva, ki predvsem na podlagi predlogov gradbene inšpekcije in podatkov, zbranih v postopkih gradbenih inšpektorjev, vodi cca 300 postopkov v zvezi z nelegalnimi kopi in več postopkov pri pristojnih sodiščih za plačilo odškodnin. Zahtevki so predvsem v zvezi s protipravno pridobljeno premoženjsko koristjo, ustvarjeno pri »krajih« mineralnih surovin, ki so v državni lasti, na podlagi določb zakona o rudarstvu in zakona o varstvu okolja. Do danes je bilo plačanih cca 150 mio SIT dosojenih odškodnin.

Tudi državno tožilstvo vodi večje število postopkov v zvezi s tatvino mineralnih surovin in obremenjevanjem in onesnaževanjem okolja.

Gradbeni inšpektorji so opravili pregled 586 kopov, izdali 23 odločb, izdali 8 sklepov z denarno prisilitvijo, izrekli 2 denarni kazni po ZIN, izdali 7 ukrepov za storjene prekrške, podali 1 obdolžilni predlog in opravili 4 prisilne izvršitve odločb. V vseh primerih so podani

tudi predlogi Državnemu pravobranilstvu za odvzem protipravno pridobljene premoženjske koristi.

Nadzor nad uporabo objektov

ZGO-1 določa tudi ukrep gradbenega inšpektorja v primeru uporabe objekta (za katerega je potrebno gradbeno dovoljenje) brez uporabnega dovoljenja.

ZGO-1 je na novo uvedel tudi ukrep v zvezi s spremembo namembnosti objekta brez predhodno pridobljenega gradbenega in uporabnega dovoljenja. Do ZGO-1 sama sprememba namembnosti, ne da bi bila pri tem opravljena tudi gradbena ali druga dela (za katera bi bilo potrebno dovoljenje), ni bila razlog za izrek inšpekcijskega ukrepa.

Pri tem nadzoru so imeli prednost javni objekti, kot npr. trgovski, gostinski, zabavišni, športni ipd.

Gradbeni inšpektorji so pregledali 1.268 objektov, izdali 159 odločb, izdali 72 sklepov z denarno prisilitvijo, izrekli 24 denarnih kazni po ZIN, izdali 78 ukrepov za storjene prekrške, podali 3 obdolžilne predloge in opravili 1 prisilno izvršitev odločbe.

Pri tem je ugotovljeno, da v večini primerov investitorji za uporabo objektov pridobijo uporabna dovoljenja.

Nadzor nad priključevanjem nedovoljene gradnje na gospodarsko javno infrastrukturo

ZGO-1 določa, da gradbeni inšpektor z odločbo naloži upravljavcu infrastrukture, da izvrši odklop nelegalno zgrajenega objekta. Če je nedovoljena gradnja priključena preko legalne gradnje, naloži odklop tudi le-te.

Tako so upravljavci gospodarske javne infrastrukture na podlagi odločb gradbene inšpekcije odklopili 26 objektov.

Z odklopi oziroma preprečevanjem priklopov nedovoljenih objektov bomo nadaljevali, saj se s tem učinkovito zmanjšuje možnost uporabe objekta in s tem število nedovoljenih gradenj.

3.3.1.2 Prioritete po območjih nadzora

Nadzor nad varovanimi in zaščitnimi območji:

- območja zaščite po predpisih o varstvu narave

V območju TNP vodimo postopke za objekte, obravnavane v Uredbah o prostorskih ureditvenih pogojih za sanacijo degradiranega prostora na območju Triglavskega narodnega parka v občinah Bled, Bohinj, Bovec in Tolmin (Uradni list RS, št. 119/2002). Uredbe obravnavajo 76 objektov, za katere so bile v letu 1993 vložene vloge za odlog izvršbe inšpekcijske odločbe. Vseh 76 objektov je v postopku gradbene inšpekcije.

V zvezi z navedenimi objekti je na Upravnih enotah večje število nezaključenih postopkov izdaje dovoljenj. V 1. odstavku 201. člena ZGO-1 je določeno, da zahteve za izdajo gradbenih dovoljenj za obravnavane objekte zadržijo uporabo inšpekcijskih ukrepov. Tako inšpektorji intenzivneje nadaljujejo postopke za objekte, za katere ni zahteve za izdajo dovoljenja oziroma je postopek izdaje dovoljenja zaključen z zavrnitvijo zahteve.

Gradbeni inšpektor je v zvezi z navedenimi objekti izdal 4 odločbe, en objekt je zavezanec po prejemu sklepa o dovolitvi izvršbe inšpekcijske odločbe odstranil sam. V zvezi z objekti, ki so v Uredbah predvideni za legalizacijo s pogoji sanacije, je izdanih 9 gradbenih dovoljenj. En objekt je saniran, za ostale so v pripravi inšpekcijske odločbe.

V območju TNP je bilo pričetih tudi 8 upravnih izvršb inšpekcijskih odločb, zaključene so 4. Od teh so 4 objekte lastniki odstranili sami, 2 izvršbi sta preloženi v zvezi z vloženo tožbo v izvršilnem postopku, 2 izvršbi sta preloženi v zvezi z vloženo pritožbo v izvršilnem postopku. Gradbena inšpekcija je v območju TNP v letu 2006 uvedla 29 novih postopkov, od tega 11 za objekte, za katere bi si investitor moral pridobiti gradbeno dovoljenje. V drugih primerih bi zadostovala lokacijska informacija. Gradbeni inšpektor je v teh primerih izdal 9 odločb. V 4 primerih so zavezanci objekte po prejemu odločbe odstranili, dva sta prejela gradbeno dovoljenje. Pri rednih pregledih območja je ugotovljeno, da novih nedovoljenih gradenj skoraj ni.

Opravljeni so bili tudi redni kontrolni pregledi območja Ljubljanskega barja, ki je predvideno za bodočo zaščito, krajinskega parka Strunjan, pri čemer niso bile ugotovljene večje nepravilnosti.

- območja zaščite po predpisih o varstvu kulturne dediščine

Opravljeni so bili redni pregledi starih mestnih jeder mest Maribor, Kranj, Celje, Novo mesto in drugih, ki so zaščiteni kot arhitekturna dediščina. Ugotovljene so predvsem prenove – rekonstrukcije starih objektov, v večini primerov z ustreznimi dovoljenji.

- zaščiteni območja vodnih virov

Območja pregledujemo predvsem v zvezi z možnostjo nedovoljenega odkopavanja mineralnih surovin, ki pa so glede na posledice, predvsem odlaganja odpadnih materialov v nastale izkope, tudi najbolj nevarna za okolje, podtalnico in s tem tudi vodne vire.

Tako smo opravili več pregledov območij na Gorenjskem – v območju Kranja in Šenčurja, Murske Sobotne, Maribora in Posavja. Večje število novih nedovoljenih odkopavanj pri tem ni bilo ugotovljeno.

V varovanih območjih so gradbeni inšpektorji opravili pregled 1635 objektov, izdali 244 odločb, izdali 36 sklepov z denarno prisilitvijo, izrekli 39 denarnih kazni po ZIN, izdali 66 ukrepov za storjene prekrške in opravili 19 prisilnih izvršitev odločb.

Večje nepravilnosti niso bile odkrite.

Nadzor nad območji razpršene gradnje

Opravljene so bile redne kontrole območij, kjer se pojavljajo posamične ali skupinske gradnje izven območij naselij in izven območij zazidljivih površin - predvsem na območjih kmetijskih, gozdnih, vodnih in drugih površin, kjer izdaja dovoljenj za gradnjo po zakonu praviloma ni možna. Nastajanje novih počitniških ali podobnih zaselkov v območju kmetijskih in gozdnih površin ni bilo ugotovljeno.

V območjih razpršene gradnje so gradbeni inšpektorji pregledali 6069 objektov, izdali 771 odločb, izdali 247 sklepov z denarno prisilitvijo, izrekli 50 denarnih kazni po ZIN, izdali 146 ukrepov za storjene prekrške, podali 6 obdolžilnih predlogov in opravili 65 prisilnih izvršitev odločb.

3.3.1.3 Ukrepi za povečanje učinkovitosti nadzora

Izvajanje upravnih izvršb inšpekcijskih odločb

Gradbeni inšpektorji so v letu 2006 uvedli 175 postopkov upravnih izvršb odločb gradbene inšpekcije zoper nelegalno zgrajene objekte, t.j. odstranitev objektov. Pri tem je bilo prisilno odstranjenih 23 objektov, tik pred prisilno odstranitvijo so jih zavezanci sami odstranili 87 in legalizirali 35. V 30 primerih so izvršbe preložene ali prekinjene in se bodo nadaljevale.

Med izvršbami lahko omenimo odstranitev dela večje stavbe Študentskega servisa v Mariboru, pa odstranitev nelegalnega romskega naselja družine Strojani pri Ambrusu v občini Ivančna Gorica, zanimiva je tudi sanacija – izvedba nujnih vzdrževalnih del na večstanovanjskem objektu v Idriji, ki je zaradi nevezdrževanja ogrožal varnost šolarjev na javni poti ob objektu in s tem predstavljal nevarno gradnjo v smislu določb ZGO-1.

Pri vrstnem redu upravnih izvršb (prisilna odstranitev nedovoljenih posegov v prostor) smo upoštevali kriterije kot so varovana območja, ogrožanje okolja, varnosti ljudi in prometa, izpostavljenost v prostoru, javno korist ipd.

Za primerjavo dodajamo, da so gradbeni inšpektorji v letu 2002 uvedli 242 postopkov upravnih izvršb odločb urbanistične inšpekcije, 308 v letih 2003 in 2004, v letu 2005 pa 207 postopkov.

Vsekakor je pri teh številkah viden uspeh intenzivnega opravljanja prisilnih odstranitvev nelegalnih gradenj v zadnjih letih, saj sedaj že ca 1/2 zavezancev objekt odstrani sama tik pred prisilno odstranitvijo. Prav tako se tudi zaradi intenzivnega opravljanja prisilnih odstranitvev zmanjšuje število novo nastalih objektov, pri katerih bi bila potrebna prisilna odstranitev.

V večjem delu postopkov gradbene inšpekcije se tako uporabijo druga prisilna sredstva, kot so opozorila in kazni po zakonu o inšpekcijskem nadzoru, kazni po določbah zakona o upravnem postopku in zakona o graditvi objektov in v zadnjih dveh letih kazni, izrečene v postopku o prekršku, s katerimi se doseže namen opustitve kršenja zakona ali vzpostavitve zakonitega stanja.

Prisilna odstranitev objekta bo tako v postopku gradbene inšpekcije le v skrajni sili, ko z drugimi sredstvi ne bo mogoče doseči zakonitosti.

Denarno prisiljevanje k izvršitvi ukrepov

Gradbeni inšpektorji so izrekli 97 kazni z denarno prisilitvijo po zakonu o splošnem upravnem postopku, 59 kazni z denarno prisilitvijo po ZGO-1 in 128 plačilnih nalogov po zakonu o inšpekcijskem nadzoru.

Tem kaznim lahko prištejemo tudi velik del od 331 izdanih plačilnih nalogov po določbah zakona o prekrških in velik del kazni, izrečenih s 176 odločbami po istem zakonu.

Natančnejši podatki so razvidni iz tabel v nadaljevanju teksta.

Nadzor nad delom nadzornikov, ki izvajajo gradbeni nadzor

Z ZGO-1 so določene kazni za nadzornika, če ne izpolnjuje obveznosti, ki obsegajo vse od ugotavljanja skladnosti gradnje s projekti in dovoljenji do kakovosti in uporabe gradbenih proizvodov.

Z učinkovitim in popolnim nadzorom pri gradnji objektov, kot ga morajo po zakonu opravljati nadzorniki, se bo lahko delo gradbenih inšpektorjev omejilo le na redne kontrolne preglede na gradbiščih, saj je naloga nadzornikov popolna kontrola spoštovanja zakona pri gradnji objektov.

Gradbeni inšpektorji so opravili kontrolo 268 objektov v zvezi z delom nadzornikov ter v zvezi z delom izvajalcev in projektantov. Pri tem so opravili 140 zaslišanj, izdali 14 odločb za odpravo nepravilnosti in izdali 12 ukrepov za storjene prekrške.

Nadzor nad priključevanjem nedovoljenih gradenj na gospodarsko javno infrastrukturo

ZGO-1 določa, da gradbeni inšpektor z odločbo naloži upravljavcu gospodarske javne infrastrukture, da izvrši odklop nedovoljeno zgrajenega objekta. Če je nedovoljena gradnja priključena preko legalne gradnje, naloži odklop tudi te.

Upravljavci gospodarske javne infrastrukture so na podlagi odločb gradbene inšpekcije odklopili 26 objektov zgrajenih brez dovoljenj ali objektov z dovoljenji, vendar je bila preko njih priključena nedovoljena gradnja.

Zasegi sredstev, uporabljenih pri nedovoljeni gradnji

ZGO-1 določa, da se za predmete, namenjene izvajanju del pri nedovoljeni gradnji, izreče varstveni ukrep odvzema. Določa tudi, da gradbeni inšpektor z odločbo odredi zaseg predmetov, s katerimi se izvaja nedovoljena gradnja.

V letu 2006 je bilo izdanih 7 odločb gradbene inšpekcije o zasegu. Število je premajhno, pa čeprav so razlogi tudi v problemih v zvezi s fizičnim zasegom in potem hrambo zaseženega, do zaključka postopka pri Okrajnem sodišču in do prodaje v postopku Davčne uprave.

Z zasegi teh sredstev bomo nadaljevali, saj bo to prispevalo k zmanjševanju števila nedovoljenih gradenj in drugih kršitev ZGO-1.

Označitev inšpekcijskih ukrepov

ZGO-1 določa možnost označevanja inšpekcijskih ukrepov in prepovedi na nedovoljenih gradnjah. To vsekakor prispeva k obveščanju javnosti in posameznih oseb o inšpekcijskih ukrepih ter o delu inšpekcije.

V letu 2006 je bil v 25 primerih z opozorilom označen objekt, na katerega se je nanašal inšpekcijski ukrep. Odstranitev opozorila, pritrjenega s pečatom, se šteje za kaznivo dejanje. V primeru odstranitve inšpektor poda kazensko ovadbo.

Nadzor nad delom projektantov, revidentov, izvajalcev in odgovornih vodij del

V letu 2006 smo nadaljevali tudi s kontrolo dela navedenih udeležencev pri graditvi objektov, saj novi ZGO-1 pri teh osebah uvaja drugačno vlogo in delo, kot so ga imeli do sedaj, in določa nove in višje kazni v primeru kršitev zakona.

Gradbeni inšpektorji so s tem v zvezi opravili pregled 477 objektov (v letu 2005 npr. 429, v letu 2004 pa 314), 267 zaslišanj, izdali 25 odločb s katerimi so naložili odpravo nepravilnosti, izrekli 15 ukrepov za storjene prekrške ter izdali 2 sklepa za denarno prisilitev k izpolnitvi z inšpekcijsko odločbo naloženega dejanja.

3.3.1.4 Redno nadzorstvo, druge aktivnosti

Gradbena inšpekcija je izdala 1.568 odločb (v letu 2005 npr. 1.825), od tega 26 po ZUN, 27 po ZGO in 1.515 po ZGO-1 (v letu 2005 npr. 1.683, v letu 2004 pa 1.733). Največ odločb 577 je izdanih v zvezi s stanovanjskimi stavbami (v letu 2005 npr. 703, v letu 2004 pa 652), potem 142 v zvezi z manjšimi nestanovanjskimi stavbami - v glavnem pomožnimi objekti, 134 v zvezi z gostinskimi, trgovskimi in podobnimi stavbami itd. V tem številu odločb so sicer vštete vse odločbe, tako o odpravi nepravilnosti kot tudi o odstranitvi nedovoljeno zgrajenih objektov ali delov objektov.

Davčni upravi smo ažurno odstopali v izterjavo finančne obveznosti v inšpekcijskih postopkih – kazni, plačila taks, stroškov izvršb in drugih stroškov, ki nastanejo v inšpekcijskem postopku.

Tu moramo posebej navesti tudi redno dajanje predlogov državnemu pravobranilstvu za odvzem protipravno pridobljene premoženjske koristi in plačilo odškodnine v primerih nedovoljenega odzemanja mineralnih surovin.

Ob tem smo intenzivno reševali in zaključevali stare, nerešene zadeve. Točni podatki o številu reševanja upravnih zadev bodo razvidni iz poročila o reševanju upravnih postopkov.

Pri tem moramo omeniti tudi odločitev Ustavnega sodišča, ki je s 1. točko izreka svoje odločbe št. U-I-150/04-19 z dne 01. 12. 2005 razveljavilo prvi odstavek 200. člena ZGO-1, v primeru, da za gradnje iz tretjega odstavka 3. člena tega zakona nalaga, da se inšpekcijski postopki, začeti pred njegovo uveljavitvijo, končajo zanje po določbah ZUN. Z 2. točko iste odločbe je odločilo, da se nepravnomočno končani inšpekcijski postopki iz prejšnje točke, vključno z izvršbami inšpekcijskih ukrepov, v nepravnomočno končanih inšpekcijskih postopkih končajo po določbah ZGO-1!

Odločitev sodišča je začela učinkovati dne 14. 12. 2005 (dan po objavi v Uradnem listu, ki je bila 13. 12. 2005). Odločitev sodišča namreč v praksi pomeni zaključitev kar nekaj inšpekcijskih postopkov, vodenih po ZUN, v zadevah objektov, za katere po novem ZGO-1 zadostuje lokacijska informacija.

Prav tako je bila posebna pozornost pri delu še vedno usmerjena k izpolnjevanju vseh nalog in zahtev novega zakona o graditvi objektov (ZGO-1), ki je pričel veljati 01. 01. 2003, in ob koncu leta 2003 uveljavljenega pravilnika o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Uradni list RS, št. 114/2003, 130/2004).

V zvezi s tem omenimo, da mora gradbeni inšpektor v postopku dokazati vse tisto in še malo več, kot je bilo pred ZGO-1 predmet postopka izdaje odločbe o dovolitvi priglašenih del. Takšno dokazovanje, ki je praviloma možno šele po izgradnji objekta, je glede na izrazito nasprotujoče si interese zelo komplicirano, zahteva veliko časa, prav tako pa je popolnoma neprimerno, da investitor v dobri veri, da opravlja legalna dela, šele po dokončanju del po zaključku postopka gradbene inšpekcije (če je ta uveden) izve, da je objekt postavil nelegalno. Ukrep gradbenega inšpektorja pa je v takem primeru kot pri nelegalni gradnji – odstranitev objekta. V zvezi s tem smo predlagali spremembo ZGO-1, da se možnost postavljanja enostavnih »objektov« ugotavlja v upravnem postopku izdaje dovoljenja in ne v inšpekcijskem postopku.

V preteklem letu je pričelo veljati tudi kar nekaj predpisov, sprejetih na podlagi ZGO-1, ki v veliki meri prinašajo tudi nove zadolžitve gradbeni inšpekciji. Priučitev k delu po teh predpisih je bila prav tako ena prednostnih nalog gradbene inšpekcije, v ta namen so bili organizirani tudi posveti gradbenih inšpektorjev.

V mesecu oktobru 2006 je bil tako organiziran sestanek gradbenih inšpektorjev, predvsem v zvezi z nadzorom gradbene inšpekcije pri uporabi gradbenih proizvodov. Prav tako je bila na sestanku podana vsebina in osnovne značilnosti dela v zvezi s Pravilnikom o mehanski odpornosti in stabilnosti objektov (Uradni list RS, št. 101/2005). S tem pravilnikom se v slovenski prostor vnaša uporaba evrokodov - evropskih standardov, ki določajo načela in pravila za zagotovitev varnosti, uporabnosti in trajnosti objektov.

Glede na novo ureditev trga po priključitvi Slovenije Evropski Uniji in s tem enostavnejšemu pretoku blaga in delovne sile v okviru EU, kar je povzročilo tudi še večji interes oseb iz tretjih držav za nastop na Slovenskem trgu, je in bo večja pozornost gradbene inšpekcije namenjena nadzoru pri vgrajevanju gradbenih proizvodov in pri opravljanju storitev s področja graditve objektov tako pri pravnih osebah kot tudi fizičnih osebah držav iz EU in iz tretjih držav. Ustreznost gradbenih proizvodov je eden bistvenih pogojev za doseganje glavnih zahtev za objekte (9. člen ZGO-1). V juniju 2006 je gradbena inšpekcija glede na številne pripombe proizvajalcev in prijaviteljev organizirala skupni enodnevni delovno izobraževalni sestanek s tržno inšpekcijo. Prisotnih je bilo cca polovica gradbenih in polovica tržnih inšpektorjev. Ob koncu leta so gradbeni inšpektorji izvedli posebno akcijo intenzivnega nadzora nad vgrajevanjem nekaj osnovnih gradbenih proizvodov. Izkazalo se je, da je poostren nadzor in sodelovanje s tržno inšpekcijo, ki pri tem opravlja nadzor nad proizvodnjo in prometom z gradbenimi proizvodi, nujen, čeprav so izvajalci za večino pregledanih proizvodov dostavili ustrezna dokazila.

V mesecu decembru je bil ponovno del posveta gradbenih inšpektorjev namenjen nadzoru gradbene inšpekcije pri uporabi gradbenih proizvodov, prav tako nadzoru na gradbišču in pri nasipavanju zemljišč, ravnanju z gradbenimi odpadki in materiali, ki vsebujejo azbest, ter pri nadzoru v zvezi z reklamnimi »objekti«, ki praviloma to niso. Prav v zvezi z navedenimi deli, ki v večini primerov ne predstavljajo »objekta« v smislu določb ZGO-1, tako tudi gradbena inšpekcija nima stvarne pristojnosti nadzora, prejmemo veliko število prijav in zahtevkov za ukrepanje. Podobno je v zvezi z nadzorom nad gradnjo in praznjenjem greznic oziroma sploh odvodnjavanjem komunalnih voda.

Gradbeni inšpektorji sodelujejo kot člani tudi v Odboru za koordinacijo v gradbeništvu pri Ministrstvu za gospodarstvo, Sosvetu za statistiko gradbeništvu pri Statističnem uradu RS, Svetu za tehnična soglasja, ki deluje v okviru Zavoda za gradbeništvo Slovenije – ustanovilo ga je Ministrstvo za gospodarstvo, kjer se določajo in urejajo ustrezni predpisi in pogoji na področju gradbeništvu.

Na delo gradbene inšpekcije še vedno precej vplivajo določene novosti, ki jih je prinesel ZGO-1.

Ena bistvenih novosti ZGO-1 je, da je z definicijo pojma »objekt« zmanjšal število objektov, za katere je potrebno dovoljenje na podlagi določil tega zakona glede na prejšnja zakona (Zakon o graditvi objektov-ZGO in Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor-ZUN). Za večji del enostavnih objektov namreč zadostuje le pridobitev lokacijske informacije, katere izdajajo Občine.

Prav tako pa mnoga dela, ki so po ZUN predstavljala objekt oziroma poseg v prostor in je bilo zanje potrebno pridobiti vsaj odločbo o dovolitvi priglašeni del, če ne celo lokacijsko dovoljenje, sedaj ne predstavljajo več gradnje, niso objekt v smislu določb ZGO-1, tako zanje ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja in tudi ne lokacijske informacije, tako tudi niso več v pristojnosti nadzora gradbene inšpekcije.

Prav v zvezi s temi vrstami del pa je bilo tudi v letu 2006 največ prijav in pripomb tako lokalnih skupnosti kot občanov. Med taka dela, za katera pod določenimi pogoji ni potrebno pridobiti niti lokacijske informacije, sodijo npr. obnove, prenove gospodarske javne infrastrukture in vzdrževalna dela na njej, postavljanje enostavnih objektov na objektih gospodarske javne infrastrukture, različna zemeljska dela na kmetijskih, gozdnih in drugih površinah, zunanje ureditve javnih in drugih površin, postavljanje različnih provizorijev, naprav za obveščanje, vzdrževalna dela na objektih ipd.

Številčna navedena vprašanja in komplicirano ugotavljanje dejanskega stanja v zvezi s temi vrstami enostavnih objektov ter mnoga pojasnjevanja prijaviteljem je zahtevalo od inšpektorjev veliko dodatnega dela.

Pričakovali smo, da bo vprašanj in prijav lokalnih skupnosti v zvezi s tem manj po sprejetju Pravilnika o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Uradni list RS, št. 114/2003, 130/04), ki je začel veljati 6. decembra 2003, spremembe pa 18. 12. 2004. Pravilnik natančno določa med drugim tudi vrste del, za katere ni potrebna niti lokacijska informacija, in dela, za katera zadostuje pridobitev lokacijske informacije. Vendar se število problemov in vprašanj v zvezi s tem ni bistveno zmanjšalo, kar dokazujejo tudi v javnosti aktualna vprašanja v zvezi s tem, kot primer navajamo rekonstrukcije cest, različna dela in obnove na drugih vrstah gospodarske javne infrastrukture ipd.

Menimo, da bo potrebno vprašanje postavljanja oziroma gradnje te vrste »enostavnih objektov« rešiti na drug način, vsaj večji del z dovoljenjem, izdanem po skrajšanem postopku, kot smo tudi predlagali za spremembo ZGO-1.

Gradbeni inšpektorji so v letu 2006 nadaljevali tudi s pregledi gradenj v romskih naseljih. V romskih naseljih v Občinah Črnomelj, Metlika in Novo mesto je bilo opravljenih več inšpekcijskih pregledov. V Občini Ivančna Gorica je bila opravljena tudi prisilna odstranitev romskega naselja. Aktivnosti gradbene inšpekcije v pregledovanju in nadzoru v romskih naseljih se bodo nadaljevale tudi v letu 2007.

Problemi v zvezi z nedovoljenimi gradnjami se zmanjšujejo, tako po številu kršitev zakona kot tudi po teži kršitev.

Tako so npr. v letu 2006 gradbeni inšpektorji izdali 1.568 odločb, v letu 2005 še 1.825 odločb, 1.931 v letu 2004, 2.116 v letu 2003, v letu 2002 pa še 3.183 odločb (ob praktično enakem številu inšpekcijskih pregledov: od cca 12 do 15 tisoč letno). V letu 2006 je bilo 905 odločb, s katerimi je bila naložena odstranitev nedovoljeno zgrajenih objektov ali delov objektov, druge odločbe so izdane predvsem v zvezi z odpravo raznih nepravilnosti, kot npr. imenovanje nadzornika, ureditev gradbišča ipd.

Iz tabele št. 3 na strani 49 je razvidno tudi število dejanj in ukrepov gradbene inšpekcije po posameznih Območnih enotah Inšpektorata.

Prilagamo tudi podatke o planiranih in dejansko izvršenih dejanjih gradbene inšpekcije – tabela št. 4. Planirano število inšpekcijskih pregledov je bilo določeno predvsem glede na planirane prioritete pri nadzoru.

Tabela 4 Realizacija planiranih aktivnosti gradbene inšpekcije v letu 2006:

Vrsta opraviila, ukrepa	planirano	realizirano
inšpekcijski pregledi (vsi)	10.000	11.523
inšp. pregl. v zvezi z uporabo objektov	1.000	1.268
inšp. pregl. v zvezi z rekonstrukcijo objektov	1.100	1.328
inšp. pregl. v zvezi z gradnjo za trg	700	954
inšp. pregl. za stanovanjske objekte	3.500	3.861
inšp. pregl. za gostinske, trgovske, poslovne stavbe	1.000	1.217

Število realiziranih dejanj presega število planiranih dejanj, kar potrjuje tudi pravilnost določitve prioritete pri nadzoru. Gradbeni inšpektorji namreč še vedno večino nadzorov opravijo v zvezi s prejetimi prijavi oziroma obvestili o domnevnih nepravilnostih pri gradnji, to pa pomeni, da se je tudi število prijav povečalo prav pri gradnjah, določenih v prioritetah nadzora, kar kaže na aktualnost zadev, določenih v prioritetah.

3.3.1.5. TABELA 1

LETO 2006 - JANUAR - DECEMBER

POROČILO O IZVRŠEVANJU PLANA GRADBENE INŠPEKCIJE

TOČKA PLANA	VSEBINA NALOGE	INŠPEKCIJSKI UKREPI				IZVRŠBE			PREKRŠEK	
		ŠTEVILO OBJEKTOV	INŠP. PREGLEDI	ZASLIŠANJA	ODLOČBE	SKLEP DEN.PRIS. ZUP	DENARNA KAZEN ZIN	IZVRŠBA PO DRUGI OSEBI	UKREP PREKR. ORGANA	OBDOLŽ. PREDLOG
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
2,1	PRIORITETE PRI DELU GRADBENE INŠPEKCIJE									
2,1,1	PRIORITETE PO VRSTAH GRADENJ									
2,1,1,1	Nadzor nad gradnjo za trg	954	697	384	106	37	12	5	18	
2,1,1,2	Nadzor nad gradnjo industrijskih in infrastrukturnih objektov	1076	895	470	121	30	13	10	53	1
2,1,1,3	Nadzor nad rekonstrukcijo in adaptacijo objektov	1328	1194	631	231	26	15	7	71	2
2,1,1,4	Nadzor nad nelegalnim odjemom in vgrajevanjem min. surovin	586	555	87	23	8	2	4	7	1
2,1,1,5	Nadzor nad uporabo objektov	1268	1020	502	159	72	24	1	78	3
2,1,2	PRIORITETE PO OBMOČJIH NADZORA									
2,1,2,1	Nadzor nad varovanimi območji	1635	1191	445	244	36	39	19	66	
2,1,2,2	Nadzor nad območji razpršene gradnje	6069	4577	2446	771	247	50	65	146	6
2,1,3	NADZOR NAD UDELEŽENCI PRI GRADNJI									
3,1,3,1	Nadzor nad delom nadzornikov pri gradnji	268	225	140	14				12	
3,1,3,2	Nadzor nad izvajalci	477	416	267	25	2			16	
	V tabelo vpisujemo število dejanj, aktov itd.:									

TABELA 2

LETO 2006 - JANUAR - DECEMBER

POROČILO O DELU GRADBENE INŠPEKCIJE

A	B	ZAHTEVNI OBJEKTI										MANJ ZAHTEVNI OBJEKTI					ENOST. OBJ.	SKUPNO ŠTEVILO
		STAVBE					INŽ. OBJEKTI					STAVBE						
		Več stanov. in socialno vašt. stanov. stavbe	Gostinske, trgovske in administrativne stavbe	Stavbe za promet in komunikacije	Industrijske stavbe in skladišča	Druge nestanovanjske stavbe	Objekti razp. > od 8m, mostovi, predori	Avtoceste, železnica, letališča, luke, žičnice	Energ. obj., daljnovodi, vodovodi, zbirni kanali	Drugi zahtevni inženirski objekti	Eno, dvo in več stanov. in social.-vašt. stavbe	Gostinske, trgovske in administrativne stavbe	Stavbe za promet in komunikacije	Industrijske stavbe in skladišča	Druge nestanovanjske stavbe	Drugi objekti, ki niso razvrščeni med zahtevne	Enostavni objekti	
C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S		
0.0	Inšpekcijski pregledi	296	207	28	140	90	24	30	33	47	3565	1010	159	673	1964	1234	2023	11523
0.1	Zaslišanja	178	119	22	87	50	14	26	25	43	2110	573	69	433	1154	645	1355	6903
1.1	150. člen ZGO-1 1. ali 2. tč. (odprava nepravilnosti oz. ustavitve gradnje)		2			1					32	23	1	10	13	3	4	89
1.2	150. člen ZGO-1 3. tč. (prepoved uporabe)	2	3	1	4	5					12	26	2	33	15	3		106
1.3	150. člen ZGO-1 4. tč. (prepoved vgradnje)				1	2				1	14	3	1	4	12	2	1	41
1.4	152. člen ZGO-1 - nelegalna gradnja	5	2	1	11		2			3	296	57	9	49	270	67	133	905
1.5	153. člen ZGO-1 - neskladna gradnja (ustavitve in sprem. dovoljenja)	3	4			1					90	9	1	9	48	1		166
1.6	153. člen ZGO-1 - neskladna gradnja (odstranitev oz. uskladitev)		1								16	2		3	6	1	1	30
1.7	154. člen ZGO-1 - nevarna gradnja	1	2			3	1			1	62	5	1	4	17	3		100
1.8	155. člen ZGO-1 - nelegalni kop									1	2				3	3	1	10
1.9	156. člen ZGO-1 - posebni primeri											1			8	1		10
1.10	158. člen ZGO-1 - odklop od infrastrukturnih omrežij										9	3		1	7		6	26
1.11	160. člen ZGO-1 - označitev ukrepa										6				1			7
1.12	161. člen ZGO-1 - zaseg										12				12	1		25
1.13	Odločba ZUN										8			1	12	2	3	26
1.14	Odločba ZGO	1									6	5			8	6	1	27
2.1	Opozorilo 33. člen ZIN	31	29	4	35	9	3	5		5	298	91	6	60	131	69	116	892
2.2	Sklep o dovolitvi izvršbe	1	1		2	6	1			3	154	60	9	44	187	40	58	566
2.3	Sklep o stroških		3		1	6			1	1	63	12	3	13	51	18	20	192
2.4	Den. kazen 148. člen ZGO-1 - ustavitve gradnje										4	1		3	3			11
2.5	Den. kazen 148. člen ZGO-1 - ostale kazni	1	1		1						10	10		4	18		3	48
2.6	Den. kazen 298. člen ZUP	1	3	1							21	5	1	20	31	3	11	97
2.7	Odstop denarne kazni v izterjavo		1							1	56	14	2	23	39	3	5	144
2.8	Prisilna izvršba po 2. osebi	6	2		1						13	2		1	9	3	2	39
2.9	Odstranitev ali sanacija s strani zavezanca	3	1		5	3	1	1		1	143	35	8	32	132	30	130	525
3.1	Plačilni nalog ZP1	4			8						134	43	3	39	69	13	18	331
3.2	Odločba prekrškovnega organa ZP1		2	1	5	1				2	60	18	1	20	44	10	12	176
3.3	Obdolžilni predlog ZP1				1						2	2	1		3			9
3.4	Plačilni nalog ZIN (mandatna kazen)				2						45	12	1	7	48	4	9	128
3.5	Ovadbna tožilstvu		3								1							4
3.6	Odstop državnemu pravobranilstvu za vložitev tožbe										5			2		1		8
																		23164

TABELA 3

LETO 2006 - JANUAR - DECEMBER		POROČILO O DELU GRADBENE INŠPEKCIJE								
		VSE OBMOČNE ENOTE								
VRSTA OPRAVIL - UKREPOV		NOVA GORICA	NOVO MESTO	CELJE	KOPER	KRANJ	LJUBLJANA	MARIBOR	MURSKA SOBOTA	SKUPNO ŠTEVILO
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	S
0.0	Inšpekcijski pregledi	700	1055	1512	510	899	2473	3683	691	11523
0.1	Zaslišanja	315	344	1117	80	383	1636	2633	395	6903
1.1	150. člen ZGO-1 1. ali 2. tč. (odprava nepravilnosti oz. ustavitev gradnje)	2	5	19		4	8	41	10	89
1.2	150. člen ZGO-1 3. tč. (prepoved uporabe)	5	15	12		3	15	37	19	106
1.3	150. člen ZGO-1 4. tč. (prepoved vgradnje)	5				3	8	24	1	41
1.4	152. člen ZGO-1 - nelegalna gradnja	57	160	115	33	98	117	262	63	905
1.5	153. člen ZGO-1 - neskladna gradnja (ustavitev in sprem. dovoljenja)	18	52	21		16	36	13	10	166
1.6	153. člen ZGO-1 - neskladna gradnja (odstranitev oz. uskladitev)	1	6	7		5	1	9	1	30
1.7	154. člen ZGO-1 - nevarna gradnja	9	7	10	5	4	24	37	4	100
1.8	155. člen ZGO-1 - nelegalni kop	1				2		6	1	10
1.9	156. člen ZGO-1 - posebni primeri					1	8	1		10
1.10	158. člen ZGO-1 - odklop od infrastrukturnih omrežij		2	1	11	1	7	2	2	26
1.11	160. člen ZGO-1 - označitev ukrepa						4		3	7
1.12	161. člen ZGO-1 - zaseg				1		22	1	1	25
1.13	Odločba ZUN			13	1	2		10		26
1.14	Odločba ZGO	1		11	3		9	2	1	27
2.1	Opozorilo 33. člen ZIN	12	129	137	55	46	326	153	34	892
2.2	Sklep o dovolitvi izvršbe	40	99	72	10	46	100	168	31	566
2.3	Sklep o stroških	2	5	9	2		9	13	152	192
2.4	Den. kazen 148. člen ZGO-1 - ustavitev gradnje		2	1		2	6			11
2.5	Den. kazen 148. člen ZGO-1 - ostale kazni		12	2	2	2	13	14	3	48
2.6	Den. kazen 298. člen ZUP	1	8	4	20		10	48	6	97
2.7	Odstop denarne kazni v izterjavo		26	19	17	4	25	42	11	144
2.8	Prisilna izvršba po 2. osebi		5	2	1		18	13		39
2.9	Odstranitev ali sanacija s strani zavezanca	22	47	84	21	35	113	194	9	525
3.1	Plačilni nalog ZP1	41	80	45	9	15	84	46	11	331
3.2	Odločba prekrškovnega organa ZP1	1	46	17	2	25	18	51	16	176
3.3	Obdolžilni predlog ZP1	1	1	1			4	2		9
3.4	Plačilni nalog ZIN (mandatna kazen)		61	17	1	14	13	9	13	128
3.5	Ovadbna tožilstvu				4					4
3.6	Odstop državnemu pravobranilstvu za vložitev tožbe	1		3			2	1	1	8
										23164

3.3.2. Geodetska inšpekcija

Geodetska inšpekcija opravlja nadzorstvo nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov s področja geodetske dejavnosti, izvajanjem geodetske dejavnosti in izvajanjem geodetskih storitev, kot to določa zakon o geodetski dejavnosti (Uradni list RS, št. 8/00) in predpisi, izdani na njegovi podlagi.

Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/2002 – ZUreP), ki je pričel veljati

1. 1. 2003, je prinesel geodetski inšpekciji dodatno pristojnost nadzora nad določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov, ki se nanašajo na geodetske storitve.

Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (Uradni list RS, št. 52/00) in podzakonski predpisi (8) ter od 24. novembra 2006 naprej Zakon o evidentiranju nepremičnin (ZEN - Ur. list RS, št. 47/06), je geodetski inšpekciji prav tako prinesel nove pristojnosti.

V novembru 2003 je bil imenovan geodetski inšpektor, ki je sicer obdržal tudi pristojnosti gradbene inšpekcije in še vedno opravlja tudi delo gradbenega inšpektorja.

3.3.2.1. Prioritete pri delu

Kot v prejšnjih letih smo tudi v letu 2006 zaradi kadrovskih težav zagotavljali le nujni nadzor nad opravljanjem geodetskih storitev.

3.3.2.2. Redno nadzorstvo, druge aktivnosti

V letu 2006 je bilo uvedenih 70 novih postopkov geodetske inšpekcije. Večina prijav se še vedno nanaša na opravljanje geodetskih storitev na terenu in njihove domnevne nepravilnosti, čeprav se vprašanje nestrinjanja z vzpostavitev katastrske meje v naravi rešuje v sodnem postopku določitve meje, kar pa je povezano s stroški. V obravnavanih primerih smo tudi preverili, ali ima geodetsko podjetje pridobljeno dovoljenje za izvajanje geodetskih storitev in ali je posamezne storitve, ki so podlaga za urejanje mej zemljišč in parcelacijo, opravljal geodet z ustrezno strokovno izobrazbo in z opravljenim posebnim strokovnim izpitom. Ugotovljene o bile posamezne nepravilnosti v zvezi z registracijo geodetskih podjetij in izobrazbo geodetov kot izvajalcev geodetskih storitev in odgovornih geodetov. V treh primerih je bila geodetskemu podjetju izdana odločba o odpravi nepravilnosti.

Prejeli smo tudi več prijav v zvezi z odstranitvijo mejnikov. Prijave običajno temeljijo le na obtožbah "sosedu" in so brez dokazil. Geodetska inšpekcija je v 4 primerih ugotovila in dokazala, kdo je mejnik odstranil, ter izrekla kazen.

Ker je v letu 2004 prenehala veljavnost zakona o posebnih pogojih za vpis lastninske pravice ne posameznih delih stavbe v zemljiško knjigo, pa tudi v zvezi z vzpostavljanjem novih geodetskih evidenc, se je tudi v letu 2006 povečalo število vprašanj inšpekciji v zvezi s tem postopkom in domnevnimi nepravilnostmi pri izdelavi etažnih načrtov, ki jih kot del dokumentacije za vpis v zemljiško knjigo izdelujejo geodetska podjetja.

Mnogo prijav se nanaša tudi na delo sodnih izvedencev geodetske stroke in tudi na delo geodetskih uprav, čeprav geodetska inšpekcija pri tem nima pristojnosti. V takih primerih geodetska inšpekcija prijavitelja obvesti o pristojnostih posameznih organov.

Prilagamo tudi podatke o planiranih in dejansko izvršenih dejanjih geodetske inšpekcije – tabela št. 5. Planirano število inšpekcijskih pregledov je bilo določeno glede na dotedanje ugotovitve glede stanja na področju geodetske dejavnosti.

Tabela 5 Realizacija planiranih aktivnosti geodetske inšpekcije v letu 2006

Vrsta opraviła, ukrepa	planirano	realizirano
inšpekcijski pregledi	50	70

Število opravljenih pregledov presega število planiranih tudi zaradi opravljene obsežnejše kontrole geodetske inšpekcije v zvezi z izpolnjevanjem pogojev za delo pri odgovornih geodetih.

3.4. ZAKLJUČEK

Poudarek pri delu gradbene inšpekcije je bil na izvrševanju plana dela, to je predvsem nadzor v zvezi s prioritetai na področju dela, kot npr. gradnja za trg, rekonstrukcije objektov, nadzor nad varovanimi območji, nadzor nad izvajalci in nadzorniki (udeleženci pri gradnji). Natančnejši podatki o tem so razvidni iz tabele 1 »Poročilo o izvrševanju plana gradbene inšpekcije« (stran 47) in iz opisa v tekstu poročila.

Na nobenem področju niso bile ugotovljene posebne nepravilnosti ali večje število nepravilnosti. Podatki o postopkih in ukrepih za leto 2006 so primerljivi s podatki za leto 2005. Kot primere navajamo:

- da je bila pri 954 objektih gradnje za trg, ki so bili v postopku gradbene inšpekcije, le v 106 primerih ugotovljena podlaga za izdajo inšpekcijske odločbe (v letu 2005 npr. 943 / 104);
- da je bila pri nadzoru nad varovanimi območji pri 1.635 obravnavanih objektih le v 244 primerih ugotovljena podlaga za izdajo inšpekcijske odločbe (v letu 2005 npr. 1639 / 264).

Ob tem moramo poudariti, da se inšpekcijski postopek uvede le tam, kjer se v predhodnem postopku ugotovi verjetnost kršitve zakona. V predhodnem postopku namreč gradbeni inšpektor že opravi pregled uradnih evidenc in druge poizvedbe o zadevi, izključi zadeve in na ta način ugotovi, da ni podlage za izrek ukrepa.

Iz tabele 2 »Poročilo o delu gradbene inšpekcije« (stran 48) so razvidna posamezna dejanja, predvsem ukrepi gradbene inšpekcije.

Število in vrsta ukrepov v letu 2006 je primerljiva z ukrepi v letih 2005 in 2004.

Ob tem moramo poudariti, da v letih 2005 in 2006 gradbeni inšpektorji vodijo tudi nov, dodaten postopek kot prekrškovni organ po določbah zakona o prekrških.

Tako so npr. izdali 331 plačilnih nalogov, 174 odločb o prekršku, podali 9 obdolžilnih predlogov sodišču. Temu primerno se je npr. zmanjšalo število plačilnih nalogov po določbah zakona o inšpekcijskem nadzoru (v letu 2004 jih je bilo 188, v letih 2005 in 2006 pa 135 oziroma 128).

Zanimiva je npr. tudi primerjava v začetih izvršilnih postopkih prisilne odstranitve objektov. V letih 2003 in 2004 smo imeli pričetih 308 takih postopkov, 207 v letu 2005, ter 175 v letu 2006. Od tega so npr. v letu 2003 zavezanci tik pred prisilno odstranitvijo sami odstranili ca 39 % objektov, v zadnjih treh letih pa 50 %.

Vsekakor je pri teh številkah viden uspeh intenzivnega opravljanja prisilnih odstranitvev nelegalnih gradenj v zadnjih letih, saj sedaj v izvršilnem postopku odločbe gradbene

inšpekcije cca 1/2 zavezancev objekt odstrani sama tik pred prisilno odstranitvijo. Prav tako se tudi zaradi intenzivnega opravljanja prisilnih odstranitvev zmanjšuje število novo nastalih objektov, pri katerih bi bila potrebna prisilna odstranitev. V večjem delu postopkov gradbene inšpekcije se tako uporabijo druga prisilna sredstva, kot npr. opozorila in kazni po zakonu o inšpekcijskem nadzoru, kazni po določbah zakona o upravnem postopku in zakona o graditvi objektov ter v letošnjem letu kazni, izrečene v postopku o prekršku, s katerimi se doseže namen opustitve kršenja zakona ali vzpostavitve zakonitega stanja. Večji del nelegalno pričetih gradenj objektov v postopku gradbene inšpekcije zavezanci odstranijo še pred uvedbo izvršilnega postopka, v mnogih primerih še pred izdajo inšpekcijske odločbe. Prisilna odstranitev objekta bo tako v postopku gradbene inšpekcije uporabljena le v skrajni sili, ko z drugimi sredstvi ne bo mogoče doseči zakonitosti.

Pri delu gradbene inšpekcije lahko povzamemo, da se problemi v zvezi z nedovoljenimi gradnjami zmanjšujejo tako po številu kršitev zakona kot tudi po teži kršitev. Da je temu tako, dokazuje tudi podatek, da je bilo v letih 2003 do 2006 ob skoraj enakem številu inšpekcijskih pregledov kot v letu 2002 (12 do 15 tisoč letno) ugotovljenih cca 1/3 manj kršitev zakona in pri tem skoraj 1/2 manj nedovoljenih gradenj.

Temu je prispevalo tako opravljanje številnih prisilnih izvršb odločb gradbene inšpekcije, ustrezno informiranje medijev pri tem in druga dejanja inšpekcijskega nadzorstva, kot tudi večje kazni in drugi ukrepi, ki jih je prinesel ZGO-1.

Pri izobraževanju gradbenih inšpektorjev moramo omeniti tudi nekaj izobraževanj v zvezi z nadzorom nad uporabo gradbenih proizvodov pri gradnji objektov, saj bo to ena prednostnih nalog gradbene inšpekcije tudi v bodoče.

Geodetska inšpekcija je v letu 2006 uvedla 70 postopkov (57 v letu 2005, 48 v letu 2004). Večina postopkov se, kot v prejšnjih letih, nanaša na geodetske storitve na terenu, predvsem na nestrinjanje z vzpostavitvijo katastrske meje. V treh primerih je bila ugotovljena nepravilnost in izdana inšpekcijska odločba.

4. INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO STANOVANJSKE INŠPEKCIJE

Stanovanjska inšpekcija je v letu 2006 opravljala svoje delo na podlagi predpisov, ki določajo njeno pristojnost in sprejetega letnega načrta inšpekcijskega nadzora. Ocenjujem, da smo vse zastavljene cilje in naloge v tem letu uspešno opravili. Dejstvo je, da se število prijav nenehno povečuje. Spremenjeni trendi v državni upravi zahtevajo od državnih uradnikov, da opravljajo državljanom prijazne storitve, kar pomeni spremembe tako pri organizaciji kot načinu dosedanjega dela in ne nazadnje dodatne obremenitve za posameznika in institucijo. V letu 2006 smo vlagali nemalo naporov, da bi svoje delovanje približali navedenim usmeritvam. Ob tem pa velja opozoriti, da so pričakovanja državljanov velikokrat nerealna, saj menijo, da je država (državna uprava) tista, ki bo uredila vse njihove težave. Pojasnila, da lahko državni organi izvršujejo svoje delo le v okviru in na podlagi zakonskih pooblastil, prijaviteljem, ki menijo drugače, ne zadoščajo, zato so vse številčnejše pritožbe, očitki pa tudi grožnje inšpektorjem. Dokazovanje neupravičenosti takšnih obtožb ministru, vladi, varuhu človekovih pravic in še komu zahteva veliko časa potrebnega za izvajanje rednega dela. Kljub temu pa sami rezultati opravljenega dela, ki so zajeti v tem poročilu, in posamezne zahvale ali pohvale tistih, ki smo jim lahko pomagali v stiski, odtehtajo te tegobe in nam dajejo volje in moči za še uspešnejše delo tudi v prihodnje.

4.1. PRISTOJNOST IN ORGANIZACIJA

Stanovanjska inšpekcija, s sedežem na Vilharjevi 33 v Ljubljani, je sestavni del Inšpektorata RS za okolje in prostor, organa v sestavi Ministrstva za okolje in prostor. Delo opravlja pet stanovanjskih inšpektorjev, ki so krajevno pristojni za območje celotne države.

Pristojnost stanovanjske inšpekcije in pooblastila za izvajanje inšpekcijskega nadzora določajo Stanovanjski zakon, Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb, Zakon o splošnem upravnem postopku, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških in tudi drugi zakonski ter podzakonski predpisi.

Izvrševanje inšpekcijskega nadzora opravljajo posamezni stanovanjski inšpektorji:

- z vodenjem konkretnih postopkov inšpekcijskega nadzora;
- z izdajanjem odločb sklepov in predlogov v upravnem postopku;
- z izvajanjem preventivnih ukrepov, katerih namen je zagotavljanje zakonitega ravnanja inšpekcijskih zavezancev oziroma varovanje pravic drugih oseb;
- z izrekanjem sankcij zoper kršitelje, kot prekrškovni organ;
- z sodelovanjem z drugimi državnimi organi in organi lokalnih skupnosti.

4.1.1. Stanovanjski zakon (SZ)

Stanovanjski zakon določa, da inšpekcijski nadzor nad uresničevanjem javnega interesa na stanovanjskem področju opravljajo inšpektorji stanovanjske inšpekcije, pri čemer opredeljuje kot javni interes zagotavljanje takšnega stanja večstanovanjskih stavb, ki omogoča njihovo normalno rabo, ter zagotavljanje pogojev za učinkovito upravljanje večstanovanjskih stavb. Pristojnost stanovanjskega inšpektorja se konkretizira v ukrepih zoper etažne lastnike, ki ne zagotovijo, da so skupni deli vzdrževani v skladu z normativi za vzdrževanje stanovanjskih stavb, v določitvi začasnega upravnika v primerih, ko ta ni določen, pa bi po zakonu moral biti. Nadalje v ukrepih zoper posameznega etažnega lastnika, kateremu odredi vzdrževanje

stanovanja tako, da se odvrne škoda, ki bi nastala drugim stanovanjem ali skupnim delom, ali da se najemniku omogoči normalna uporaba stanovanja, kakor tudi v prepovedi opravljanje dejavnosti v stanovanju, če niso izpolnjeni pogoji določeni v zakonu. Učinkovitost upravljanja v večstanovanjskih stavbah se zagotavlja tudi z nadzorom in izrekanjem ukrepov zoper upravnike in tudi etažne lastnike za kršitve, katere je zakon opredelil kot prekršek.

4.1.2. Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb (ZVKSES)

Zakon je stopil v veljavo 1. avgusta 2004. Namen zakona je zavarovanje kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb pred finančno nesposobnostjo investitorjev, ko ti še pred končanjem gradnje pričnejo s prodajo, pri čemer se kupci zavežejo del kupnine plačati pred izročitvijo predmeta prodaje. Nadzor nad tem, ali prodajalci pri prodaji stanovanjskih stavb in stanovanj potrošnikom ravnajo v skladu z določbami o prodaji, ki so urejene v drugem poglavju zakona, opravljajo stanovanjski inšpektorji. Če prodajalec sklepa prodajne pogodbe oziroma oglašuje prodajo v nasprotju z določbami tega zakona, mu stanovanjski inšpektor glede na vsebino kršitve prepove sklepanje prodajnih pogodb oziroma oglaševanje, ali odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti. Kadar inšpektor oceni, da je zaradi načina in obsega kršitve to potrebno za zaščito kupcev, svojo odločbo tudi javno objavi.

4.2. UGOTOVITE PRI DELU

4.2.1. Prekrškovni postopki

Po Zakonu o prekrških so stanovanjski inšpektorji, ki izpolnjujejo zakonske pogoje tudi prekrškovni organi, ki vodijo postopke po uradni dolžnosti v tako imenovanem hitrem postopku. Dosedanja praksa je pokazala, da so ti postopki učinkoviti, saj jih neposredno vodijo sami nadzorni organi, ki ob ugotovljenih kršitvah predpisov kršiteljem izrekajo ustrezne ukrepe. Ker v teh postopkih ni toliko procesnih formalnosti kot v sodnem postopku, so ti postopki hitri in učinkoviti, kar kaže tudi zelo majhno število odpravljenih odločb po vloženih zahtevah za sodno varstvo. Na drugi strani pa je s tem dosežen tudi sam namen sankcioniranja zakonskih določb, saj opažamo, da se prav zaradi intenzivnega nadzora, hitrega postopka tako prekrškovnih organov kot sodišč, dosledne izterjave izrečenih glob s strani davčnih organov na področju upravljanja v večstanovanjskih stavbah stanje izboljšuje tako pri delu upravnikov kot pri izvrševanju obveznosti etažnih lastnikov.

4.2.2. Ukrepi in dejanja

Stanovanjski inšpektorji smo obravnavali oziroma uvedli postopek v **861** zadevah. Od tega se je vodilo **624** postopkov v zvezi z inšpekcijskim nadzorom in **237** kot prekrškovni postopek. Vsi postopki so se začeli po uradni dolžnosti in na podlagi utemeljenih prijav. Prijavitelji so praviloma tudi stranke v postopku (zavezanci), saj največ prijav posredujejo posamezni etažni lastniki in se tičejo potrebnih vzdrževalnih del na skupnih delih večstanovanjske stavbe. Ostali vlagatelji vlog so obveščeni o ukrepih stanovanjske inšpekcije v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru. Število teh obvestil je v stalnem naraščanju.

Prekrškovni postopki se začnejo po uradni dolžnosti ali na pisni predlog oškodovanca in le v slednjem primeru je prekrškovni organ dolžan obvestiti predlagatelja, da ne bo izdal odločbe o prekršku oziroma vložil obdolžilnega predloga.

V spodnji tabeli so prikazane planirane naloge za leto 2006, ki smo jih številčno ovrednotili, in dejansko opravljene naloge:

Planirane naloge vsebina	Plan 2006	Realizirano 2006
Ogled na kraju samem	230	238
Ureditvene odločbe *	190	148
Pregled poslovanja upravnikov	20	38
ZVKSES- kontrolni pregled investitorjev	12	17

*V zvezi z ureditvenimi odločbami so prikazane v tabeli le tiste odločbe, ki so bile izdane v rednem inšpekcijskem postopku, poleg teh pa je bilo izdanih še 146 odločb, ki jih je inšpekcijski organ izdal v prekrškovnem postopku. Ob upoštevanju tudi teh je bilo skupaj izdanih 294 odločb.

4.2.3. Redni inšpekcijski postopek

V rednem inšpekcijskem postopku smo izdali skupaj **148** odločb. Vsebinsko so se te odločbe nanašale na zakonsko določeno pristojnost in pooblastila. Prikazane so v spodnji tabeli, kakor tudi drugi ukrepi in dejanja.

SZ in ZVKSES	Skupaj
Odločba 125 - skupni deli	67
Odločba 126 - popravilo v stanovanju	61
Odločba 128 - določitev upravnika	14
Odločba 129 - prepoved opr. dejavnosti	0
Odločba ZVKSES	6
Opozorilo	5
Sklep	187
Ogled	238
Odstop	121
Obvestilo ZIN	311
Ostalo	887

Število izdanih odločb o določitvi začasnega upravnika se je glede na leto 2005, ko je bilo izdanih 97 odločb, bistveno zmanjšalo. Ocenjujemo, da je to posledica planiranih aktivnosti stanovanjske inšpekcije, zato smo v letu 2006 obravnavali le še posamezne primere, kjer etažni lastniki upravnika niso določili pa bi ga po zakonu morali. Kot že rečeno se število obvestil o ukrepih inšpektorja vlagateljem prijav, pritožb, sporočil in drugih vlog iz leta v leto povečuje (leta 2004 - **106** obvestil, leta 2005 - **228** obvestil, leta 2006 – **311** obvestil).

V zvezi s sumom kršitve ZVKSES se je postopek začel v 52 zadevah, ki so se končale z izdajo odločbe v 6 primerih. Podana je bila tudi ena kazenska ovadba, v enem primeru smo se zaradi teže same kršitve odločili tudi za javno objavo odločbe. Vodenje teh postopkov je izredno zahtevno, saj zahteva strokovno poznavanje tega pravno izredno zapletenega področja in običajno pregledovanje obsežne dokumentacije od projektov, soglasij, pogodb, bančnih inštrumentov itd. Število prijav se tudi na tem področju povečuje, tako da lastno načrtovanje inšpekcijskih pregledov praktično ni mogoče (za nadzor je zadolžen le en stanovanjski inšpektor).

4.2.4. Izvršilni postopek

Stanovanjski zakon jasno določa, da se odločbe izdane na podlagi 125. čl. in 126. čl. v primerih, ko jih zavezanci ne izvršijo, predlagajo v izvršbo pristojnemu občinskemu organu v prisilno izvršitev, v breme tistih, ki jim je naložena izvedba del.

Izvršbe, ki jih opravljajo občine na podlagi predlogov za izvršbo, se izvajajo z denarno prisilitvijo etažnih lastnikov.

Predlogov občinam za pričetek izvršilnega postopka po izvršljivih odločbah smo podali 36.

Glede na število izdanih ureditvenih odločb (148) in število začetih postopkov izvršbe lahko zaključimo, da zavezanci v večini primerov sami izpolnijo naloženo obveznost, tako začetek oziroma predlog izvršilnega postopka sploh ni potreben.

Upravna izvršba	Št.
Sklep o dovolitvi izvršbe	0
Predlog izvršbe pristojnemu občinskemu organu	36

4.2.5. Prekrškovni postopek

Zaradi suma storitve prekrška smo začeli s postopkom v 237 zadevah. Najpogostejše kršitve etažnih lastnikov so bile:

- neplačevanje stroškov upravljanja (vključujejo neplačila v rezervni sklad);
- opustitve v zvezi z najemnim razmerjem (nesklenitev pogodbe, opustitev registracije pogodbe oziroma prijava davčnemu organu).

Kršitve upravnikov so bile:

- opustitev obveznega sklica zbora lastnikov enkrat letno;
- kršitve obveznosti ob prenehanju upravljanja (primopredaja poslov);
- kršitve povezane z vodenjem in porabo sredstev rezervnega sklada;
- pomanjkljiva letna poročila.

V spodnji tabeli je prikazano število posameznih ukrepov:

ZP-1 prekrški	Št.
Odločba	35
Plačilni nalog	111
Opomin	6
Opozorilo	2
Obdolžilni predlog	0
Zaznamek, da se odločba o prekršku ne izda in ne poda obdolžilni predlog	78

Odločitve prekrškovnega organa v zvezi z obravnavanjem zahtev za sodno varstvo so prikazane v naslednji tabeli:

Zahteva za sodno varstvo - odločitev prekrškovnega organa	Št.
Sklep – zahteva se zavrže	4
Odločba se odpravi in ustavi postopek	0
Nova odločba	3
Poslano pristojnemu sodišču	29

Sodišče je v šestih primerih spremenilo našo odločitev, v treh primerih postopek ustavilo, v devetih primerih pa zavrnilo zahtevek za sodno varstvo. V prisilno izvršitev globe je bilo posredovano na DURS 39 predlogov.

4.2.6. Prioritete

Med prioritete naloge inšpekcijskega nadzora smo postavili tri nivoje, po naslednjih kriterijih:

- ogroženost posameznika z vidika neposredne nevarnosti za življenje in zdravje v večstanovanjskih objektih in njihovega premoženja;
- zaščita javnega interesa določenega z zakonom in
- preventivno delo.

Stanovanjska inšpekcija je pri vodenju postopkov upoštevala postavljene prioritete in se v vseh primerih, ki sodijo v prvo prioriteto, nemudoma odzvala ter odredila vse možne ukrepe po zakonu (prepoved uporabe nevarnih naprav v večstanovanjski hiši, takojšni ukrepi za preprečitev škode ali nevarnosti in prepovedi nadaljnjega protipravnega ravnanja – npr. pri nezakonitih prodajah stanovanj, javna objava odločbe ipd.)

V največji možni meri smo zagotavljali tudi javni interes opredeljen z zakonom (npr. postavitev začasnih upravnikov, odredbe o nujnih vzdrževalnih delih, pregled poslovanja upravnikov in sankcioniranje nepravilnosti, preventivni pregledi pri investitorjih glede pogojev prodaje).

Ocenjujemo, da smo zastavljene cilje izpolnili v celoti v okviru realnih zmožnosti.

4.2.7. Druge aktivnosti

Poleg rednega dela smo svojo aktivnost izkazali tudi na nekaterih strokovnih posvetih in seminarjih s svojimi referati. Udeležili smo se Strokovnega posveta gradbenih inšpektorjev v Mariboru, posveta stanovanjske zbornice v Murski Soboti in kot povabljeni gostje sodelovali na posvetu poslovanje z nepremičninami v Portorožu .

Udeležili smo se sklica Varuha človekovih pravic z naslovom »Soočimo se z diskriminacijo« (v juniju 2006).

Sklican je bil sestanek na JSS MOL v zvezi s problematiko izvrševanja naših odločb.

Imenovana je bila projektna skupina za pripravo Stanovanjskega zakona, ki ni zaživela.

Sestanek s predstavniki SRC in MOP glede možnih izboljšav spisa 4 in PN ter ODL vpisnika. Predlog potrebnih sprememb stanovanjskega zakona, za katere ocenjujemo na podlagi izkušenj pri vodenju inšpekcijskih postopkov, smo obširno zapisali v poročilu za leto 2005, ker je še vedno enak, ga zato ne ponavljamo.

4.3. ZAKLJUČEK

Na podlagi vsega navedenega lahko zaključimo, da je stanovanjska inšpekcija izpolnila zastavljene naloge. Izvedene aktivnosti nadzora na področju imenovanja upravnikov, oblikovanja in vodenja rezervnega sklada, izpolnjevanja obveznosti etažnih lastnikov pri poravnavi stroškov upravljanja in pri pripravi letnih poročil itd. so pripomogle k zagotavljanju pogojev za učinkovito upravljanje v večstanovanjskih stavbah. Obseg kršitev stanovanjskega zakona, ki se nanaša na zagotavljanje takšnega stanja večstanovanjske stavbe, da je omogočena njena normalna raba, se ne povečuje. Ureditvene odločbe pa zavezanci praviloma izvršijo v postavljenih rokih, tako da so izvršilni postopki bolj izjema kot pravilo. Na področju ZVKSES bo naše delo tudi v prihodnje usmerjeno v preventivni nadzor in zavarovanje kupcev pred nezakonitimi ravnanji investitorjev.

K zmanjšanju kršitev Stanovanjskega zakona bi po oceni stanovanjske inšpekcije prav gotovo pripomogle potrebne spremembe in dopolnitve zakona ter tudi spremembe ZVKSES, katere bomo oblikovali v prihodnjem letu.